

Projectafwijkingsbesluit ‘Zonneveld Wolfsdijk, Ede’

Omgevingsvergunning artikel 2.12, lid 1, sub a, onder 3° Wabo

27 september 2022

Versie 0301

NL.IMRO.0228.PB2021AGBG0009-0301

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
1.1.	Aanleiding	4
1.2.	Ligging plangebied	4
1.3.	Geldend plan	6
1.4.	Procedure	7
1.5.	Planmethodiek	8
1.6.	Leeswijzer	8
2.	HET PLAN	9
2.1.	Bestaande situatie	9
2.2.	Nieuwe situatie	9
2.2.1.	Cultuurhistorische en landschappelijke beschrijving	9
2.2.2.	Inrichtingsplan	10
3.	BELEIDSKADER	12
3.1.	Rijksbeleid	12
3.1.1.	Nationale Omgevingsvisie	12
3.1.2.	Besluit algemene regels ruimtelijke ordening	14
3.1.3.	Ladder voor duurzame verstedelijking	14
3.1.4.	Energieakkoord voor duurzame groei	16
3.1.5.	Rijk investeert in duurzame energie	16
3.1.6.	Water	16
3.1.7.	Ecologie/Natuur	16
3.1.8.	Erfgoedwet	18
3.1.9.	Besluit ruimtelijke ordening en cultuurhistorie	18
3.2.	Provinciaal beleid	18
3.2.1.	Omgevingsvisie Gaaf Gelderland	18
3.2.2.	Omgevingsverordening	20
3.3.	Regionaal	25
3.3.1.	Strategische agenda 2020-2025	25
3.3.2.	Regionale Energiestrategie FoodValley	25
3.3.3.	Gebiedsvisie Regio FoodValley	26
3.3.4.	Citydeal regio Gelrestad (april 2017)	26
3.4.	Gemeentelijk beleid	26
3.4.1.	Structuurvisie Ede Buitengebied	27
3.4.2.	Omgevingsvisie Ede 2040	28
3.4.3.	Routekaart Ede Energieneutaal	29
3.4.4.	Wind- en zonnewijzer gemeente Ede	30
3.5.	Conclusie	32
4.	ONDERZOEK EN RANDVOORWAARDEN	33
4.1.	Inleiding	33
4.2.	Milieueffectrapport (MER)	33
4.3.	Milieuzonering	34
4.4.	Ecologie/natuur	35
4.5.	Water	38
4.6.	Bodem	39
4.7.	Archeologie	40
4.8.	Cultuurhistorie	42
4.9.	Landschap	46
4.10.	Groen	47
4.11.	Verkeer en parkeren	48
4.12.	Geluid (wegverkeerslawaaï / Wet geluidhinder)	48
4.13.	Luchtkwaliteit	49
4.14.	Externe veiligheid	50
4.15.	Brandveiligheid	51
4.16.	Hoogspanningslijnen, kabels en leidingen	53
4.17.	Lichtreflectie	54
4.18.	Electromagnetische straling	55
5.	ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID	56

5.1.	Kostenverhaal	56
5.2.	Financiële haalbaarheid plan.....	56
6.	INSPRAAK EN OVERLEG	57
6.1.	Omgevingsdialoog	57
6.2.	Vooroverleg	57
6.3.	Zienswijzen	57
7.	BIJLAGEN	58

Ruimtelijke onderbouwing

als bedoeld in artikel 2.12, lid 1, sub a, onder 3° van de Wabo en artikel 5.20 van het Besluit omgevingsrecht.

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

De Nederlandse overheid heeft een grote ambitie op het gebied van duurzaamheid. In het Energieakkoord is afgesproken dat het aandeel hernieuwbare energieopwekking in 2020 14% moet zijn, en in 2023 16%. De provincie Gelderland heeft uitgesproken in 2050 een energieneutraal Gelderland te willen bereiken. De gemeente Ede wil ook in 2050 energieneutraal zijn en heeft als opgave voor 2022 om netto 50 hectare aan zonnepanelen in het veld te realiseren.

De initiatiefnemer (NRG2all) wil op het perceel aan de Wolfsdijk in Ede een zonneveld realiseren met een netto-oppervlakte (zonnepanelen met toebehoren en onderhoudspaden) van ca. 2,8 hectare. De oppervlakte van de landschappelijke inpassing bedraagt ca. 1,7 hectare, waardoor de bruto-oppervlakte (netto-oppervlakte + landschappelijke inpassing) ca. 4,5 hectare bedraagt.

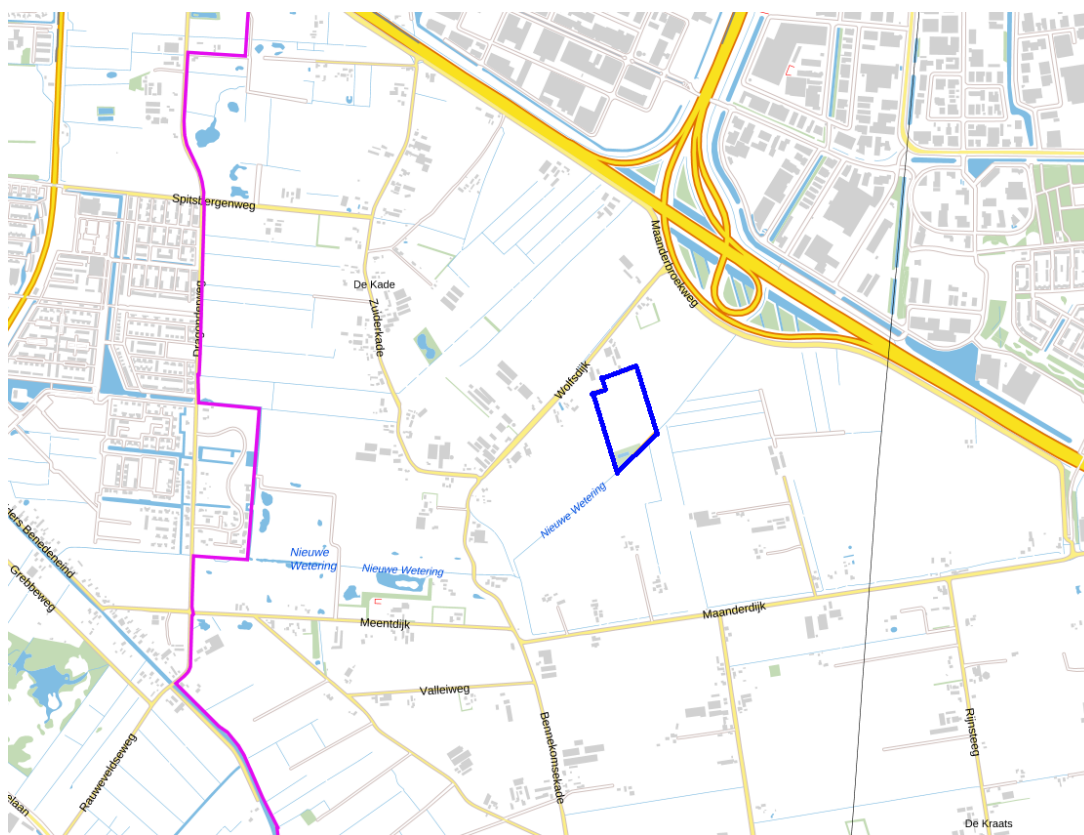
De ontwikkeling van het zonnepark draagt bij aan de ambitie uit het energieakkoord voor duurzame groei door middel van het decentraal opwekken van zonne-energie. De ontwikkeling beoogt namelijk het opwekken van 4,5 MWp zonne-energie. Er zullen ca. 9.300 zonnepanelen worden gerealiseerd. Dat staat gelijk aan ca. 1.550 huishoudens. Het zonneveld zal voor een periode van 25 jaar worden gebruikt. Er is door de initiatiefnemer een optieovereenkomst gesloten tot koop.

De initiatiefnemer heeft in 2020 deelgenomen aan een selectieprocedure voor grote zonnevelden. Grote zonnevelden hebben een netto-oppervlakte van meer dan 2 hectare. Voor de selectieprocedure heeft de initiatiefnemer op 19 juni 2020 een schetsplan ingediend. Het schetsplan is positief beoordeeld door het college van B&W. Dat betekent dat het project is geselecteerd voor het vervolg van het traject. Na de behandeling in het college, heeft de gemeenteraad zich gebogen over de uitkomsten van de selectieprocedure. Voor het plan aan de Wolfsdijk heeft de raad besloten om af te zien van een verklaring van geen bedenkingen.

Het plan is vervolgens uitgewerkt en voor de realisatie van het zonneveld is een omgevingsvergunning aangevraagd, in afwijking van het bestemmingsplan (op grond van artikel 2.12, eerste lid, sub a, onder 3° Wabo). Deze voorliggende ruimtelijke onderbouwing is onderdeel van de vergunningsaanvraag. Hierin komen alle relevante aspecten vanuit de ruimtelijke ordening voor dit project aan de orde en deze ruimtelijke onderbouwing toont aan dat de ontwikkeling in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening.

1.2. Ligging plangebied

De percelen waarop dit zonneveld wordt gerealiseerd is plaatselijk bekend als Wolfsdijk in Ede. De percelen staan kadastraal bekend als Ede, sectie E en nummers 1741, 1742, 1647, 5427, 5428, gedeeltelijk 5501 en 5503. De noordzijde van het plangebied grenst aan de Wolfsdijk. De zuidzijde wordt begrensd door de Nieuwe Wetering. Deze percelen liggen in het buitengebied van de gemeente Ede. Het plangebied van ca. 4,5 hectare ligt op ca. 0,7 kilometer ten zuidwesten van de kern Ede en op ca. 1,2 kilometer ten oosten van Veenendaal.

Afbeelding: De globale ligging van het plangebied is met blauw omlijnd (bron: Geo Ede)

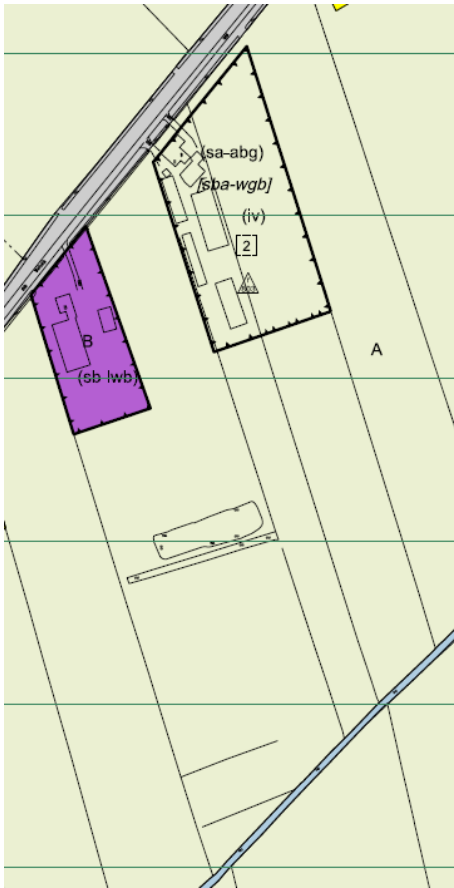

Afbeelding: De ligging van het plangebied is met wit omlijnd (bron: Royal HaskoningDHV)

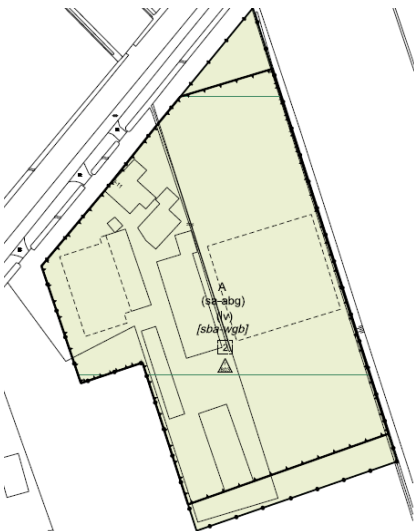
1.3. Geldend plan

Het plangebied is hoofdzakelijk gelegen binnen het bestemmingsplan 'Agrarisch Buitengebied Ede 2012'. Voor zover het plangebied binnen dit bestemmingsplan is gelegen, geldt de bestemming 'Agrarisch' met de gebiedsaanduiding 'reconstructiewetzone - verweingsgebied'.

Daarnaast is het plangebied voor een klein gedeelte gelegen binnen het bestemmingsplan 'Partiële herziening Agrarisch Buitengebied Ede 2017 - 1e ronde'. Voor zover het plangebied binnen dit bestemmingsplan is gelegen, geldt de bestemming 'Agrarisch' met de gebiedsaanduiding 'reconstructiewetzone - verweingsgebied'. Verder gelden voor het plangebied de paraplubestemmingsplannen 'Ede, Parapluplan Parkeren' en 'Ede, Parapluplan Wonen'.

Afbeelding: Verbeelding van het bestemmingsplan 'Agrarisch Buitengebied Ede 2012'

Afbeelding: Verbeelding van het bestemmingsplan 'Partiële herziening Agrarisch Buitengebied Ede 2017 - 1e ronde'

De gronden met de bestemming 'Agrarisch' zijn onder meer bestemd voor agrarische doeleinden, in de vorm van agrarische bodemexploitatie met bijbehorende voorzieningen, het behoud, herstel en ontwikkeling van landschapswaarden, het behoud, herstel en bescherming van cultuurhistorische waarden in de vorm van onverharde wegen en paden. De realisatie van een zonneveld past niet binnen de geldende agrarische enkelbestemming, omdat het opwekken van duurzame energie in strijd is met de bestemmingsomschrijving. Bij het opwekken van energie is niet sprake van het voortbrengen van een agrarisch product. Verder is het opwekken van energie niet van zodanig ondergeschikte betekenis, dat deze activiteit geacht moet te zijn opgegaan in de agrarische activiteit.

1.4. Procedure

Voor alle kansrijke initiatieven van zonnevelden groter dan 150 m² is de gemeente bereid om mee te werken via een projectafwijkingsbesluit. Omdat zonnevelden een beperkte levensduur hebben, geeft de gemeente voor initiatieven een omgevingsvergunning af voor maximaal 25 jaar. Deze termijn begint na aanvang van de bouwwerkzaamheden. De onderliggende bestemming (bijv. agrarisch) blijft intact na het verlenen van de omgevingsvergunning waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan.

Het projectafwijkingsbesluit valt onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Het projectafwijkingsbesluit is een omgevingsvergunning waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, indien de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat (artikel 2.12, lid 1, sub a, onder 3 Wabo). Tijdens het opstellen van een projectafwijkingsbesluit moet op grond van 3.1.1 van de Bro verplicht vooroverleg worden gevoerd met diverse overlegpartners. Daarnaast dient een ruimtelijke onderbouwing geschreven te worden (artikel 5.20 Besluit omgevingsrecht jo. artikel 3.1.6 Wet ruimtelijke ordening).

De formele procedure start na het indienen van de omgevingsvergunningaanvraag. De omgevingsvergunning wordt voorbereid met de uitgebreide procedure. Het college is het bevoegd gezag bij deze omgevingsvergunningaanvraag. De gemeenteraad moet om een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) worden gevraagd. Als de gemeenteraad weigert deze verklaring af te geven, dan moet het college de omgevingsvergunning weigeren (artikel 2.27, lid 1 Wabo).

Op 12 november 2020 heeft de gemeenteraad in het 'Besluit categorieën gevallen waarin een verklaring van geen bedenkingen niet is vereist' vastgesteld. In dit besluit is voor grote zonnevelden (netto-oppervlakte groter dan 2 hectare) bepaald onder welke voorwaarden geen vvgb nodig is. De tekst luidt als volgt:

Artikel 2. Zonnevelden vanaf 2 hectare

1. Een verklaring van geen bedenkingen van de raad is niet vereist voor aanvragen voor een omgevingsvergunning voor een zonneveld van meer dan 2 hectare, als:
 - a. hierdoor niet het voor de gemeente Ede vastgestelde maximum van 40 hectare aan zonnevelden van meer dan 2 hectare wordt overschreden;
 - b. de aanvraag is gebaseerd op uitwerking van een planontwerp dat is geselecteerd volgens de Beleidsregel selectieproces voor grote zonnevelden in Ede;
 - c. de aanvraag past het vastgestelde beleid dat is opgenomen in de Wind- en zonnewijzer, en;
 - d. het gebied waarop het plan betrekking heeft niet ligt in een nee-tenzij gebied van de wind- en zonnewijzer in het Binnenveld, zoals aangegeven op de kaart die als bijlage onderdeel uitmaakt van dit besluit.
2. Dit artikel vervalt op 16 maart 2022. Als voor 16 maart 2022 een aanvraag om een omgevingsvergunning is ingediend blijft het bepaalde in dit artikel van toepassing tot het besluit op die aanvraag onherroepelijk wordt.
3. De gemeenteraad wordt met toepassing van artikel 3:15, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht in de gelegenheid gesteld om een zienswijze naar voren te brengen over het ontwerp tot verlening van een omgevingsvergunning die behoort tot de categorieën van gevallen die zijn aangewezen op grond van dit artikel.

Het onderhavige zonneveld heeft een netto-oppervlakte van ca. 2,8 hectare. Het vastgestelde maximum van 40 hectare voor grote zonnevelden (groter dan 2 hectare) wordt niet overschreden,

omdat er tot nu toe ca. 7,32 hectare aan grote zonnenvelden is vergund. Bovendien is de aanvraag gebaseerd op de uitwerking van een planontwerp dat is geselecteerd volgens de 'Beleidsregel selectieproces voor grote zonnenvelden in Ede'. Daarnaast voldoet de aanvraag aan de 'Wind- en zonnewijzer'. Zie paragraaf 3.4.4. Tot slot ligt het plangebied niet in een nee-tenzij gebied van de wind- en zonnewijzer in het Binnenveld.

Kortom, voor het onderhavige project hoeft geen vvgb aan de gemeenteraad gevraagd te worden.

Het ontwerp-projectafwijakingsbesluit wordt gedurende 6 weken ter inzage gelegd via www.ruimtelijkeplannen.nl. Hierover zal worden gepubliceerd in Ede Stad, de Staatscourant en op de gemeentelijke website. In die periode wordt eenieder in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen op het plan. Als er zienswijzen zijn ingediend, dan neemt het college deze zienswijzen mee in zijn oordeel om een omgevingsvergunning te verlenen.

1.5. Planmethodiek

Het projectafwijakingsbesluit bestaat uit een omgevingsvergunningaanvraag met bijbehorende bijlagen (tekeningen) en een toelichting. De omgevingsvergunning wordt verleend voor de activiteit 'bouwen van een bouwwerk' (artikel 2.1, lid 1, sub a Wabo), de activiteit 'het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden' (artikel 2.1, lid 1, sub b Wabo) en de activiteit 'strijdig gebruik' (artikel 2.1, lid 1, sub c Wabo). De omgevingsvergunning wordt verleend voor de bouw van een zonnenveld waarbij met een goede ruimtelijke onderbouwing wordt afgeweken van het bestemmingsplan (artikel 2.12, lid 1, sub a, onder 3° Wabo). Deze ruimtelijke onderbouwing staat in de onderhavige toelichting.

1.6. Leeswijzer

De ruimtelijke onderbouwing is opgebouwd uit 6 hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt eerst ingegaan op het voorgenomen plan. In hoofdstuk 3 is een beschrijving van het relevante rijksbeleid, provinciaal beleid en gemeentelijk beleid opgenomen. In hoofdstuk 4 komen diverse aspecten aan de orde die een sturende of belemmerende werking kunnen hebben op functies of ontwikkelingen binnen het plangebied, zoals cultuurhistorie en archeologie, flora en fauna. De economische aspecten worden behandeld in hoofdstuk 5 en in hoofdstuk 6 wordt aandacht besteed aan het wettelijk vooroverleg.

2. Het plan

2.1. Bestaande situatie

Het plangebied van circa 4,5 hectare ligt ten zuidwesten van de kern Ede en ten oosten van Veenendaal. De eigenaar van Wolfsdijk 11 is exploitant van een veehouderij. Er worden o.a. melkkoeien, zoogkoeien en jongvee gehouden. Momenteel is het plangebied in gebruik als agrarisch perceel en wordt het terrein voornamelijk gebruikt als weide.

Afbeelding: Luchtfoto bestaande situatie met het plangebied in rood omlijnd (bron: Geo Ede)

2.2. Nieuwe situatie

2.2.1. Cultuurhistorische en landschappelijke beschrijving

Het projectgebied ligt in een heide- en broekontginningslandschap. Dit type landschap wordt gekarakteriseerd door de relatieve openheid en de rationele verkaveling, die haaks op de ontsluitingsstructuur staat. Er is veel beplanting langs de landelijke wegen, met name in de vorm van populieren en elzen. Door de afstanden tussen de ontsluitingswegen is het landschap ruim en open. Ook zijn er restanten van houtwallen en singels te vinden.

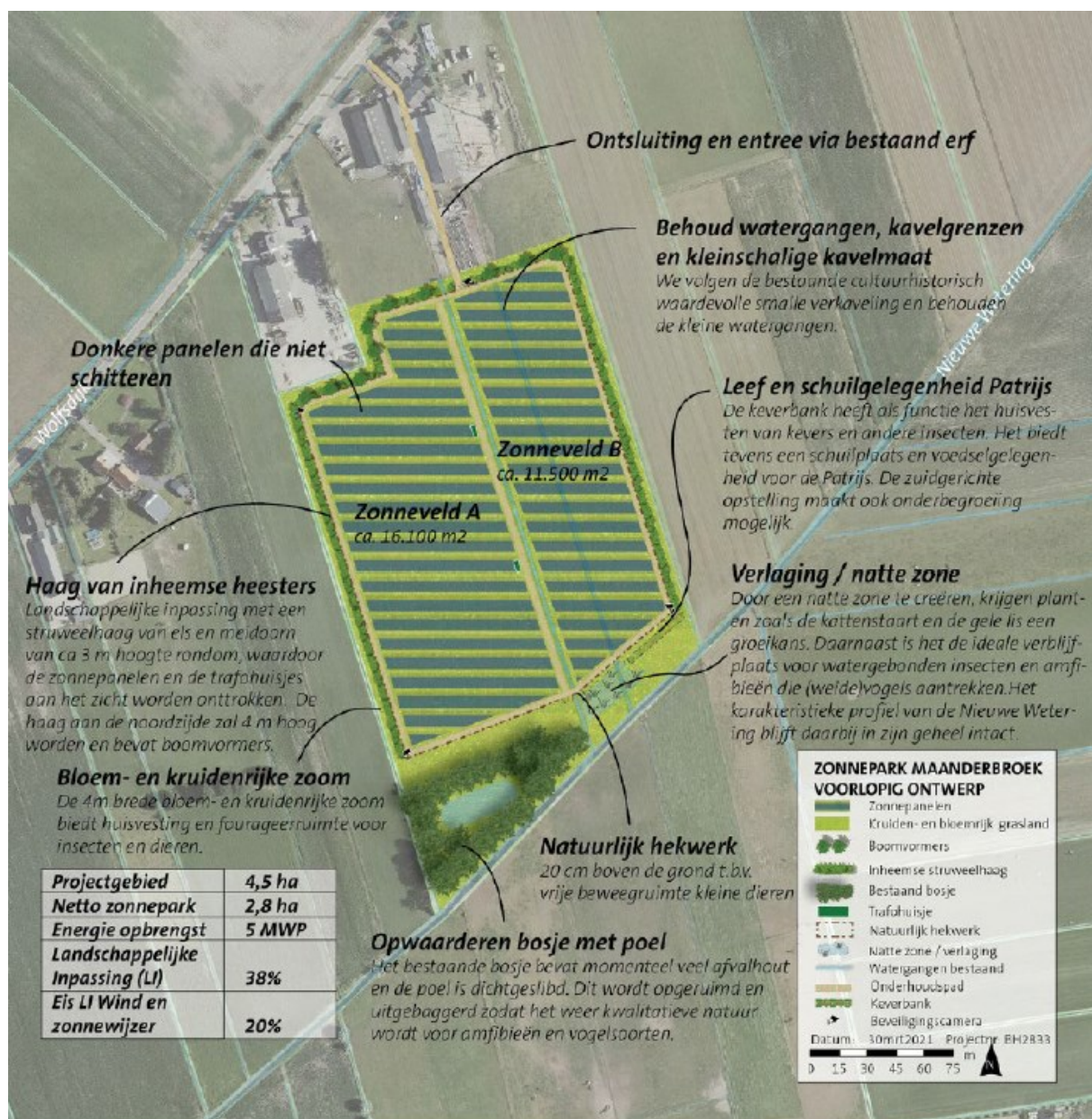
Van oudsher is het gebied woeste grond, het Maanderbroek. Vanaf de 17^e eeuw vonden de eerste ontginningen plaats. In deze periode zijn de eerste karakteristieke boerderijen aan de Wolfsdijk gebouwd. De agrarische functie van het gebied werd zo versterkt. De smalle rechte verkaveling met sloten zorgde ervoor dat het relatief natte gebied goed ontwaterd kon worden.

Op het projectgebied is een bosje met een poel te vinden. Deze dateert uit de 21^e eeuw en is dus betrekkelijk nieuw in het landschap. Het plangebied ligt nu in een gebied met een middellage cultuurhistorische betekenis, wat betekent dat er weinig cultuurhistorische waarden als archeologische vondsten en cultuurlandschapselementen te vinden zijn in het plangebied.

Beleidsstukken zoals de Wind- en Zonnewijzer, het Beeldkwaliteitsplan Buitengebied Ede (2011) en de omgangsvormen voor het landelijk gebied met de Menukaart Regio Foodvalley zijn als leidraad gebruikt voor de landschappelijke inpassing van zonnepark Maanderbroek.

2.2.2. Inrichtingsplan

In deze paragraaf wordt het inrichtingsplan beknopt weergegeven. Het volledige inrichtingsplan van het zonneveld is opgenomen in de separate bijlage van deze ruimtelijke onderbouwing.

Afbeelding: Landschappelijk inpassingsplan

Het plangebied wordt gekenmerkt door de smalle verkaveling met sloten die afwateren op de Nieuwe Wetering. Ook het bosje en de poel maken onderdeel uit van deze landschappelijke karakteristieken.

Uitgangspunt is het behoud en versterken van deze karakteristiek. Het zonnepark wordt opgesplitst in twee zonnevelden, namelijk **Zonneveld A** met een omvang van 16.100 m² en **Zonneveld B** met een omvang van 11.500 m². Met behoud van de aanwezige watergangen.

De veldopstelling van de panelen - met coating die niet schittert - zijn zuid georiënteerd binnen deze kavelstructuur. Onder een hoek van 10 graden, op 1 m boven maaiveld met een maximale hoogte van 2,10 m. Dit biedt mogelijkheid voor enkele weken begrazing met kleinvee.

De kenmerkende smalle verkaveling en watergangen worden behouden en wordt geaccentueerd door het opdelen van het zonneveld. De karakteristieke rationale verkaveling haaks op de weg wordt geaccentueerd met een inheemse haag. De omringende inheemse haag (met soorten zoals meidoorn, sleedoorn, sporkhout en vlier) van circa 3 meter hoog aan de oost- en westzijde maakt het zonnepark nagenoeg onzichtbaar voor passanten. Tegelijkertijd wordt de inbreuk op de openheid beperkt door de aanwezigheid van hogere landschapselementen in de omgeving, zoals de populierenrijen en het bosje aan de Nieuwe Wetering. Aan de noordzijde, aangrenzend aan bestaande erven, worden hierin boomvormers (els) geplaatst om aan te sluiten bij de karakteristieke erfbeplanting. Aan de buitenzijde van deze hagen ligt een 4 meter brede bloem- en kruidenrijke zoom.

Noodzakelijke omheining (natuurlijk hekwerk) staat aan de binnenzijde van de hagen. Met op de hoekpunten beveiligingscamera's. Het bestaande bosje met poel aan de zuidzijde van de kavel maakt integraal onderdeel uit van de inpassing. Het bestaande vogelbosje wordt opgeknapt. Zo wordt de bestaande poel uitgebaggerd, waardoor amfibieën zoals kikkers en salamanders er kunnen leven. Bovendien kan de poel dienen als drinkwaterpunt voor kleine zoogdieren. Het aanleggen van bloemrijk grasland verhoogt de aantrekkingskracht voor insecten, bijen en vlinders. Daarnaast zijn de grote wilgen in het bosje ook een waardevolle voedselbron voor diverse insecten.

Aan de zuidzijde vindt maaiveld verlaging plaatst waarmee natte omstandigheden worden gecreëerd zonder afbreuk te doen aan het rationale profiel van de Nieuwe Wetering. Ook wordt hier een keverbank geplaatst. Hierdoor levert de keverbank ook voedsel aan verschillende akkervogels, waaronder de patrijs. Verder zal er door een verlaging een natte zone komen, waar andere planten kunnen groeien, zoals de kattenstaart, het wilgenroosje, de wilde bertram en de gele lis. Hier komen amfibieën en watergebonden insecten op af, die vervolgens weer (weide)vogels aantrekken. Het gehele terrein is ingericht als kruiden- en bloemrijke weide (zols Cruydhoeck G1 of N1). Het zonneveld wordt ontsloten via het bestaande erf, via een bestaande inrit.

Het beheer van de weiden, hagen en het natuurgebiedje in het zuidelijk deel van het plangebied zal op ecologisch verantwoorde wijze worden uitgevoerd. Dit wil zeggen dat het maaien en het afvoeren van maaisel plaatsvinden in de voor de natuurontwikkeling meest aangewezen seizoenen. Daarnaast wordt kleinvee ingezet voor begrazing. Voor meer detaillering van het beheerplan, zie hoofdstuk 8 in het Landschappelijke Inpassingsplan.

Tot slot wordt er rekening gehouden met meervoudig ruimtegebruik, door het combineren van het zonnepark met de volgende functies:

- Natuur en bijbehorende biodiversiteit.
- Klimaatadaptatie. Momenteel wordt het water zo snel mogelijk afgevoerd i.v.m. intensief agrarisch gebruik. Na aanleg van het zonneveld is dit niet meer nodig en kan de kavel juist als waterbuffer dienen. Door het verlagen van de bodem aan de zuidzijde van het plangebied wordt het waternet minder (snel) belast bij piekwater en wordt een natte zone gecreëerd.
- Begrazing door kleinvee (schapenbegrazing). Een paar weken per jaar, buiten het broedseizoen, kan het kruidenrijk grasland onder de zonnepanelen worden begraasd door kleinvee.

3. Beleidskader

3.1. Rijksbeleid

3.1.1. Nationale Omgevingsvisie

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is de langetermijnvisie van het Rijk op de toekomstige duurzame leefomgeving en geldt tot de invoering van de Omgevingswet als structuurvisie onder de Wet ruimtelijke ordening. De NOVI vervangt vrijwel geheel de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR).

Met de NOVI geeft het kabinet richting aan de grote opgaven die het aanzien van Nederland de komende dertig jaar ingrijpend zullen veranderen. Denk aan het bouwen van circa 1 miljoen nieuwe woningen, ruimte voor opwekking van duurzame energie, aanpassing aan een veranderend klimaat, ontwikkeling van een circulaire economie en omschakeling naar kringlooplandbouw. Alles met zorg voor een gezonde bodem, schoon water, behoud van biodiversiteit en een aantrekkelijke leefomgeving. De NOVI geeft richting door strategische keuzes te maken. Ook maakt de NOVI ruimte voor maatwerk in de regio en een gebiedsgerichte aanpak. Vier prioriteiten staan centraal:

- Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie;
- Een duurzaam en (circulair) economisch groeipotentieel;
- Sterke en gezonde steden en regio's;
- Een toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

De NOVI stelt een nieuwe aanpak voor: integraal, samen met andere overheden en maatschappelijke organisaties, en met meer sturing en richting vanuit het Rijk. De opgaven rond wonen, klimaat, energie, circulaire economie, verkeer en vervoer en landbouw zijn zo groot en ingewikkeld dat meer sturing vanuit het Rijk gevraagd wordt. Bijvoorbeeld bij ontwikkellocaties voor woningbouw in stedelijk netwerk Nederland, door het sturen op clustering van logistieke functies en door functies beter af te stemmen op natuur en landschap. Zo kan het Rijk samen met andere partijen gebiedsgericht tot juiste keuzes en een integrale aanpak komen.

Behoud van omgevingskwaliteit staat in de NOVI centraal. Dat wil zeggen dat alle ontwikkelingen met oog voor de natuur, gezondheid, milieu en duurzaamheid plaatsvinden. De NOVI maakt hierbij gebruik van drie afwegingsprincipes:

1. Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies
2. Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal
3. Afwentelen wordt voorkomen.

Daarbij zijn de belangrijkste inhoudelijke keuzes:

- Een klimaatbestendige inrichting van Nederland. Daarvoor is nodig dat functies meer in evenwicht met natuurlijke systemen (bodem en water) worden ingepast;
- De transitie van de energievoorziening. Bij de inpassing van duurzame energie is er oog voor omgevingskwaliteit;
- De transitie naar een circulaire economie met behoud van concurrentiekracht en een aantrekkelijk vestigingsklimaat;
- De ontwikkeling van het Stedelijk Netwerk Nederland. Hiermee wordt gestuurd op de verstedelijking in samenhang met bereikbaarheid en wordt het potentieel van heel Nederland benut. Woningbouw wordt versneld met oog voor omgevingskwaliteit;
- Concentratie van de stedelijke ontwikkeling/logistieke functies en daarmee behoud van openheid van het landschap;
- Op termijn herindeling van het landelijk gebied in goed evenwicht met natuur en landschap en werken aan de omslag naar de kringlooplandbouw.

Toekomstbestendig

Een belangrijk uitgangspunt is dat onze economie toekomstbestendig is. Duurzaamheid en groei gaan hand in hand. Dat betekent dat we afscheid hebben genomen van de vervuilende manieren van produceren en consumeren, waarbij we onze leefomgeving schade berokkenen. Daarom werkt Nederland samen met andere landen aan een duurzame en circulaire economie. Een economie met een sterk verdienpotentieel, met een bestendige groei. Zodat wij onze welvaart behouden en tegelijkertijd bijdragen aan een stabiel klimaat, met zo min mogelijk schadelijke uitstoot en

afhankelijkheid van eindige fossiele grondstoffen. Dit is in lijn met de Parijse klimaatdoelstelling om in 2050 vrijwel geheel klimaatneutraal te zijn. Ook de doelstelling om in 2050 een economie te hebben die 100 procent circulair is, is dan gehaald. Dit betekent dat we geen afval meer hebben en grondstoffen steeds opnieuw gebruiken, zonder de problemen te verplaatsen naar andere gebieden of af te wentelen op toekomstige generaties.

Klimaatneutraal

De ambitie is dat we gezamenlijk deze omslag naar 100 procent circulair in 2050 hebben gerealiseerd en dat we een zo goed mogelijke inpassing van duurzame energie in onze leefomgeving hebben. Op een wijze waarbij de bewoners en gebruikers volledig zijn meegenomen in de aanpak en profiteren van de economische voordelen hiervan. We maken een robuust, betrouwbaar en veilig hoofdnetwerk van buisleidingen mogelijk om de transitie naar een circulaire economie en CO₂-arme energievoorziening te realiseren.

Voorkeursvolgorde voor zon-PV

Op dit moment worden in toenemende mate zonneparken in veldopstelling ontwikkeld, soms ten koste van de kwaliteit van het landelijk gebied. Om te stimuleren dat locaties zorgvuldig worden uitgekozen, heeft het Rijk in samenwerking met medeoverheden en andere belanghebbenden een voorkeursvolgorde uitgewerkt. De afwegingprincipes van de NOVI leiden tot een voorkeur voor zonnepanelen op daken en gevels van gebouwen. Het inpassen op daken en gevels draagt niet alleen bij aan het combineren van functies. Omdat hier al sprake is van bebouwing, zal het introduceren van zonnepanelen op deze plekken doorgaans minder invloed hebben op de kenmerken of identiteit van een gebied. Vanuit diezelfde principes hebben daarna onbenutte terreinen in bebouwd gebied de voorkeur. Om aan de gestelde energiedoelen te voldoen, kan blijken dat ook locaties in het landelijk gebied nodig zijn. Ook in dat geval gaat de voorkeur uit naar het zoeken van slimme functiecombinaties. Hoewel natuur- en landbouwgebieden daarbij niet volledig worden uitgesloten, ligt de voorkeur bij gronden met een andere primaire functie dan landbouw of natuur, zoals waterzuiveringsinstallaties, vuilnisbelten, binnenwateren of areaal in beheer van het Rijk (zoals Rijkswaterstaat, ProRail, Staatsbosbeheer), waaronder waar mogelijk bermen van spoor- en autowegen.

Deze voorkeursvolgorde houdt geen volgtijdelijkheid in. Na het verkennen van mogelijkheden voor het toepassen van zon-PV kan worden begonnen met het gelijktijdig benutten van gekozen mogelijkheden. Deze voorkeursvolgorde wordt meegenomen in de Regionale Energie Strategieën. Als onderdeel van het RES-proces zullen deze kwalitatief gewaardeerd worden in het Nationaal Programma RES. In deze waardering wordt gekeken hoe ruimtelijke belangen tegen elkaar zijn afgewogen. Daarbij zal voor zon-PV worden nagegaan of de voorkeursvolgorde uit de NOVI in deze afweging goed is betrokken. Daarnaast zal het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL) worden gewijzigd, waardoor gemeenten meer mogelijkheden krijgen voor het bevorderen van zon-PV op daken. Ook wordt de subsidieregeling SDE++ aangepast waardoor deze bijdraagt aan de voorkeursvolgorde.

Energie en landschap

De energietransitie wordt natuur- en landschapsinclusief vormgegeven. Dit vanuit de belangen van klimaat, maatschappelijk draagvlak, biodiversiteit, landschap en cultureel erfgoed. De voorkeur voor clustering van windenergie en de voorkeursvolgorde zon helpt het landelijk gebied en landschap te beschermen. Het is van belang dat bij het plaatsen van duurzame energie op land deze aansluit bij de kenmerken van het gebied. De uitwerking vindt plaats in de Regionale Energie Strategieën (RES'en). Samenwerking en afstemming tussen RES-gebieden is nodig om gebiedsoverstijgende afwenteling op het landschap te voorkomen. In het Groene Hart wordt bijvoorbeeld nauw samengewerkt met de zeven RES-trekkers, de drie provincies en het Nationaal Programma RES102 aan gemeenschappelijke inrichtingsprincipes met het oog op zuinig, meervoudig ruimtegebruik. Dit biedt wellicht inspiratie voor andere gebieden die landschappelijk van belang zijn.

Relatie met het plangebied

Relevant voor de ontwikkeling van het zonnenveld is dat de vraag naar elektriciteit zal blijven groeien. Vanwege de ambities voor beperking van de CO₂-uitstoot is een transitie naar duurzame, hernieuwbare energievoorziening nodig. Voor het opwekken van energie moet voldoende ruimte gereserveerd worden. Het aandeel van duurzame energiebronnen (waaronder zon) in de totale energievoorziening moet omhoog en deze bronnen hebben relatief veel ruimte nodig.

In de NOVI wordt aangesloten bij de ambitie om in 2050 vrijwel geheel energieneutraal te zijn. Het onderhavige zonneveld levert daaraan een bijdrage. Het plan is voorzien van een zorgvuldige landschappelijke inpassing met aandacht voor biodiversiteit, landschap en cultureel erfgoed.

Ten aanzien van de nationale voorkeursvolgorde geldt dat de nationale voorkeursvolgorde vergelijkbaar is met de Edese zonneladder uit de 'Wind- en zonnewijzer'. Om aan de gestelde energiedoelen te voldoen, is ook in de NOVI niet uitgesloten dat agrarische gronden in aanmerking komen voor een zonneveld. Bovendien voorziet het plan in dubbel ruimtegebruik, waardoor sprake is van 'slimme functiecombinaties' in het landelijk gebied. Daarnaast geldt dat er geen volgtijdelijkheid is. Hierdoor kan er gestart worden met dit initiatief zonder dat eerst alle daken vol moeten liggen met zonnepanelen. Verder geldt dat de nationale voorkeursvolgorde minder streng is dan de Edese zonneladder. In de nationale voorkeursvolgorde wordt namelijk slechts in zijn algemeenheid een voorkeur uitgesproken, terwijl de Edese zonneladder op perceelsniveau een strakke lijn hanteert.

Kortom, de ontwikkeling van het zonneveld volgt de lijn van de NOVI en doet daarbij geen afbreuk aan de overige nationale belangen.

3.1.2. Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Op 30 december 2011 is het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) in werking getreden. Gemeenten moeten voortaan bij het vaststellen van bestemmingsplannen en andere ruimtelijke plannen rekening houden met het Barro.

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is bepaald dat de rijksoverheid bij algemene maatregel van bestuur (AMvB) regels kan stellen over onder andere de inhoud van bestemmingsplannen. Met het Barro heeft de rijksoverheid van deze bevoegdheid gebruik gemaakt. Het doel van het Barro is dat een aantal projecten die de rijksoverheid van rijksbelang vindt, dwingend worden geborgd in bestemmingsplannen of andere ruimtelijke plannen van lagere overheden. In het Barro zijn de projecten die van rijksbelang zijn met name genoemd en in de bijlagen met digitale kaartbestanden ingekaderd. Per project zijn vervolgens regels gegeven waaraan bestemmingsplannen moeten voldoen. Het gaat om de volgende projecten: Mainport Ontwikkeling Rotterdam, Kustfundament, Grote rivieren, Waddenzee en Waddengebied, Defensie en Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde.

In oktober 2012 is het besluit aangevuld met de ruimtevraag voor de onderwerpen veiligheid op rijkswegen, toekomstige uitbreiding van infrastructuur, de elektriciteitsvoorziening, de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), de veiligheid van primaire waterkeringen, reserveringsgebieden voor hoogwater, maximering van het de verstedelijkingsruimte in het IJsselmeer en is het onderwerp duurzame verstedelijking in regelgeving opgenomen. Per 1 juli 2016 zijn er nog enkele wijzigingen van de Barro van kracht geworden. Deze wijzigingen hebben geen directe invloed op de voorgenomen ontwikkeling.

Relatie met het plangebied

De realisatie van een zonneveld past binnen de regels van het Barro en het Bro. Wel moet worden afgewogen of de ladder voor duurzame verstedelijking van toepassing is op de voorgenomen ontwikkeling.

3.1.3. Ladder voor duurzame verstedelijking

In de SVIR wordt de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening opgenomen. Op 1 juli 2017 is het Besluit ruimtelijke ordening gewijzigd, waarbij ook een nieuwe "Laddersystematiek" wordt toegepast. Deze nieuwe regeling is opgenomen in artikel 3.1.6 Bro. De ladder voor duurzame verstedelijking is van toepassing op bestemmingsplannen, uitwerkings- en wijzigingsplannen en omgevingsvergunningen.

De toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking houdt het volgende in:

'De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een

motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.'

Het aanleggen van een zonneveld op de voorliggende percelen is geen nieuwe stedelijke ontwikkeling. De Raad van State heeft namelijk een uitspraak gedaan waarin een zonnepark niet als stedelijke ontwikkeling wordt aangemerkt. In deze uitspraak is het volgende overwogen:

Uit overweging 6.2 van de uitspraak van 28 juni 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1724, blijkt dat de Afdeling diverse voorzieningen op het gebied van energieopwekking en -distributie niet als stedelijke ontwikkeling heeft aangemerkt. Genoemd worden: een hoogspanningsverbinding, een windturbinepark en een transformatorstation. Naar het oordeel van de Afdeling is er geen aanleiding voor een andere benadering met betrekking tot een zonnepark, dat naar zijn aard niet wezenlijk verschilt van een windturbinepark. Daarbij neemt de Afdeling in aanmerking dat een zonnepark, net als een windturbinepark, zich bij uitstek niet goed leent om binnen bestaand stedelijk gebied te worden gerealiseerd. De toepasselijkheid van de ladder voor duurzame verstedelijking als bedoeld in artikel 3.1.6, tweede lid, van het Bro op een dergelijke voorziening zou daarentegen juist tot gevolg hebben dat het bevoegde bestuursorgaan telkens zou moeten motiveren waarom deze voorziening niet binnen bestaand stedelijk gebied kan worden voorzien. Dit vindt de Afdeling in het licht van het doel en de strekking van de ladder voor duurzame verstedelijking een onlogische consequentie.¹

Een toets aan de Ladder is daarom niet van toepassing. Vanuit een goede ruimtelijke ordening wordt hierna wel ingegaan op de onderbouwing van de behoefte en de argumentatie achter de omvang en de locatie.

1. Er bestaat een behoefte om te komen tot een duurzame energievoorziening. Deze behoefte staat onder andere aangegeven in de Omgevingsvisie van de Provincie Gelderland en in de Routekaart Ede Energieneutraal van de gemeente Ede. Zowel de provincie als de gemeente willen zich profileren als duurzame overheidsinstanties. Duurzame energieopwekking in de vorm van een zonneveld draagt bij aan deze behoefte en profilering. De gemeente Ede heeft als opgave voor 2022 om netto 50 hectare aan zonnepanelen in het veld te realiseren.
2. Om voldoende zonne-energie op te kunnen wekken om aan de ambities uit het overheidsbeleid te kunnen voldoen, zijn daartoe ook zonnenvelden noodzakelijk. Dit is ook verwoord in het Coalitieprogramma van de gemeente Ede (50 hectare in de komende collegeperiode tot 2022). Voor een economisch rendabel zonneveld dat substantieel bijdraagt aan de duurzaamheidsopgave is een groot oppervlakte nodig dat effectief gebruikt kan worden. Een zonneveld met een dergelijke omvang is niet te realiseren op gronden binnen de kernen van de gemeente Ede. Er zijn geen gronden met een dergelijke omvang binnen de kernen beschikbaar, waarbij de realisatie ook financieel uitvoerbaar is. Over het algemeen is er reeds bebouwing aanwezig of is de betreffende grond gereserveerd voor andere functies.

Het plangebied van deze ontwikkeling ligt in het landelijk gebied waarbij de realisatie financieel uitvoerbaar en inpasbaar is (ruimtelijk en landschappelijk). Het is financieel essentieel dat het zonneveld binnen een relatief korte afstand wordt aangesloten op het elektriciteitsnet, wat hier het geval is. Ook is het bijvoorbeeld van belang dat er weinig tot geen schaduw is, zoals in het voorliggende plangebied.

Het zonneveld is goed te bereiken en het zicht voor omwonenden op de zonnepanelen kan, door een goede landschappelijke inpassing, worden geminimaliseerd.

Het zonneveld wordt aangelegd voor de duur van maximaal 25 jaar en wordt planologisch mogelijk gemaakt met een omgevingsvergunning en afwijking van het bestemmingsplan. Aan het einde van de looptijd worden de percelen weer opgeleverd met de functie en bestemming zoals deze is verkregen. Dit wordt geborgd met een vergunningvoorschrift.

¹ ABRvS 23 januari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:178.

3.1.4. Energieakkoord voor duurzame groei

In het Energieakkoord voor duurzame groei is de basis gelegd voor een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid. Het akkoord biedt een langetermijnperspectief met afspraken voor de korte en middellange termijn. Eén van de te realiseren doelen is een toename van hernieuwbare energieopwekking naar 16% in 2023.

Relatie met het plangebied

Met de voorgenomen ontwikkeling kan potentieel 4,5 MW_p aan vermogen gerealiseerd worden, op een zonnenveld van circa 2,8 hectare. Er zullen ca. 9.300 zonnepanelen worden gerealiseerd. Dat staat gelijk aan ca. 1.550 huishoudens. Hiermee levert de voorgenomen ontwikkeling een forse bijdrage in de doelstelling van het Rijk om te komen tot een aandeel van 16% duurzaam opgewekte energie in 2023 en aan de doelstelling van de gemeente waarbij wordt voorzien in 50 hectare in de komende collegeperiode.

3.1.5. Rijk investeert in duurzame energie

De afgelopen jaren heeft de overheid diverse doelstellingen geformuleerd betreffende het opwekken van duurzame energie. Om deze doelstellingen te behalen worden initiatieven voor het opwekken van duurzame energie gesubsidieerd. Voor de realisatie van zonnenvelden kan SDE++-subsidie worden aangevraagd.

Relatie met het plangebied

De subsidieregeling vanuit het Rijk laat zien dat het Rijk dergelijke initiatieven voor het opwekken van duurzame energie stimuleert.

3.1.6. Water

Startovereenkomst Waterbeleid 21^e eeuw

De kern van het advies van de commissie Waterbeleid 21^e eeuw is het water meer ruimte geven voordat het die ruimte neemt. Dit betekent dat in het landschap en de stad meer ruimte beschikbaar moet komen voor het opslaan van water. De strategie van het waterbeleid valt uiteen in drie sporen: Anticiperen in plaats van reageren, Meer ruimte naast techniek en Vasthouden, bergen en afvoeren.

De Watertoets is een direct gevolg uit de Startovereenkomst Waterbeleid 21^e eeuw. Het is het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en uiteindelijk beoordelen van de waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten. De waterparagraaf is verplicht en wordt verder uitgewerkt in paragraaf 4.5.

Nationaal Waterplan 2016-2021

Het Nationaal Waterplan 2016-2021 (hierna NWP2) geeft het integrale kader voor het waterbeleid van het Rijk voor de komende zes jaar en geeft uitvoering aan de Europese richtlijnen voor waterkwaliteit, de mariene strategie en de overstromingsrisico's. De Stroomgebiedbeheerplannen, het Programma van maatregelen mariene strategie, de Beleidsnota Noordzee en de Overstromingsrisicobeheerplannen maken onderdeel uit van het NWP2.

Het NWP2 geeft de hoofdlijnen, principes en richting van het nationale waterbeleid in de planperiode 2016-2021, met een vooruitblik richting 2050. Met dit NWP2 zet het kabinet een volgende ambitieuze stap in het robuust en toekomstgericht inrichten van het watersysteem, gericht op een goede bescherming tegen overstromingen, het voorkomen van wateroverlast en droogte en het bereiken van een goede waterkwaliteit, een duurzaam beheer en goede milieutoestand van de Noordzee en een gezond ecosysteem als basis voor welzijn en welvaart. Hierbij wordt gestreefd naar een integrale benadering door economie (inclusief verdienvermogen), natuur, scheepvaart, landbouw, energie, wonen, recreatie en cultureel erfgoed zo veel mogelijk in samenhang met de wateropgaven te ontwikkelen. Het beleid en de maatregelen in dit Nationaal Waterplan dragen bij aan het vergroten van het waterbewustzijn in Nederland.

3.1.7. Ecologie/Natuur

De Nederlandse natuur wordt op verschillende wijzen beschermd: de soortenbescherming, de gebiedsbescherming (via de Wet natuurbescherming, hierna ook afgekort als Wnb) en het beleid voor de voormalige Ecologische hoofdstructuur (dit laatste is inmiddels overgegaan in een provinciaal natuurnetwerk, genaamd het Gelders Natuurnetwerk (GNN)).

Met ingang van 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming inwerking getreden. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet.

Natura 2000

De natuur binnen de Europese Unie is van grote biologische, esthetische en economische waarde. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. Voor Nederland gaat het in totaal om 162 gebieden, die aangewezen zijn onder de Wet natuurbescherming, waaronder de Veluwe (gebiednr. 57) en (deels) het Binnenveld (gebiednr. 65) in de gemeente Ede. Voor deze gebieden gelden instandhoudingsdoelen, die zijn vastgelegd in een aanwijzingsbesluit en verder worden uitgewerkt in een Natura 2000 Beheerplan. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat deze instandhoudingsdoelen niet in gevaar mogen worden gebracht door plannen, projecten en handelingen binnen en buiten de beschermde gebieden.

De wet bevat de procedures die moeten worden gevoerd bij besluitvorming over deze plannen en projecten. Bij het nemen van dit projectafwijkingbesluit dient de plantoetsing volgens artikelen 2.7, lid 1 en 2.8 Wnb toegepast te worden: wanneer op voorhand kan worden uitgesloten dat het voornemen, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen en projecten significante gevolgen kan hebben voor het Natura 2000-gebied, kan het besluit genomen. Nader onderzoek (passende beoordeling) of een vergunning is dan niet nodig.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming deelt soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn. Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidings-gebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

3. Beschermingsregime andere soorten. Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of;

c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

De Wet natuurbescherming maakt invulling van de wet door provincies mogelijk, hiertoe kunnen provincies een eigen invulling geven aan de bescherming van soorten. Voor een aantal meer algemene soorten is een vrijstelling bij ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en/of bestendig beheer en onderhoud. Deze is voor Gelderland te vinden in bijlage 28 van de omgevingsverordening, onderdeel Wet natuurbescherming.

Daarnaast dient men wel voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, ongeacht beschermingsstatus, ontheffing of vrijstelling.

Stikstofdepositie

In een dichtbevolkt land als Nederland is het een uitdaging om een evenwicht te vinden tussen veerkrachtige natuur en gezonde economie. Het Rijk en provincies geven ruimte aan ondernemers, omdat ze belangrijk zijn voor onze economie. Tegelijkertijd moeten economische activiteiten passen binnen de draagkracht van de natuur, want economie en natuur hebben elkaar nodig.

Al jaren is er in Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstof (ammoniak en stikstofoxiden). Dit is schadelijk voor de natuur. Het belemmert ook vergunningverlening voor economische activiteiten. Projecten mogen niet tot een toename aan stikstofuitstoot leiden. In paragraaf 4.4 wordt nader ingegaan op dit aspect.

3.1.8. Erfgoedwet

De Erfgoedwet regelt de integrale bescherming van het waardevolle cultureel erfgoed. Sinds 1 juli 2016 zijn de verschillende wetten en regels voor behoud en beheer van cultureel erfgoed samengegaan in één wet. De wet regelt op rijksniveau wat verstaan wordt onder cultureel erfgoed en op welke wijze dit kan worden beschermd. De omgang met het onroerende erfgoed wordt straks geregeld in de nieuwe Omgevingswet. Vooruitlopend op de datum van ingang van de Omgevingswet zijn de artikelen hierover te vinden in het Overgangsrecht in de Erfgoedwet, waar ze ongewijzigd van toepassing blijven zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is.

Het betreft:

- vergunningen tot wijziging, sloop of verwijdering van rijksmonumenten;
- verordeningen, bestemmingsplannen, vergunningen en ontheffingen op het gebied van archeologie;
- bescherming van stads- en dorpsgezichten.

Belangrijke uitgangspunten uit de Monumentenwet 1988, zoals de bescherming van archeologisch erfgoed in de bodem en het inpassen van archeologisch erfgoed in de ruimtelijke ordening en de financiering van onderzoek ('de verstoorder betaalt'), blijven dus onverminderd van kracht.

Bij de vaststelling van een bestemmingsplan en bij de bestemming van de in het plan begrepen gronden moet dan ook rekening worden gehouden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten archeologische resten.

3.1.9. Besluit ruimtelijke ordening en cultuurhistorie

Door wijziging per 1 januari 2012 van het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.1.6) dienen cultuurhistorische waarden uitdrukkelijk te worden meegewogen bij het vaststellen van bestemmingsplannen.

3.2. Provinciaal beleid

3.2.1. Omgevingsvisie Gaaf Gelderland

De Omgevingsvisie Gaaf Gelderland is door Provinciale Staten vastgesteld op 19 december 2018. De Omgevingsvisie Gaaf Gelderland is op 1 maart 2019 in werking getreden.

In de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland is beleid opgenomen betreffende de energietransitie. Het energievraagstuk is een wereldwijd vraagstuk. Het gaat aan niemand voorbij en raakt iedereen, ook in

Gelderland. 'Oude' manieren van energie opwekken en gebruiken hebben teveel negatieve effecten en passen niet meer. Nieuwe manieren zijn nodig. Het provinciale streven is dat Gelderland in 2050 volledig klimaatneutraal is. Het begin van verandering is er, maar het tempo en de kracht waarmee moeten flink omhoog, wil Gelderland in de toekomst schoon en gezond blijven. Er is geen tijd te verliezen. In 2030 wil de provincie – als tussenstap – dan ook verder zijn dan landelijk is afgesproken. Forse ingrepen in de gebouwde omgeving zijn nodig om de overstap naar alternatieve, duurzame energiebronnen voor elkaar te krijgen. Om te beginnen, zet de provincie in op energiebesparing en het terugdringen van het energieverbruik door isolatie en efficiëntere toepassingen: in huizen en gebouwen, bij verkeer en vervoer, in de industrie, in de landbouw. Daarnaast zet de provincie in op duurzame opwekking. Wind, zon, biomassa, waterstof, geo- en aquathermie en waterkracht; ze zijn allemaal van belang en nodig. De provincie stimuleert de ontwikkeling en toepassing van nieuwe technologieën. En: de provincie pakt de kansen die dit biedt voor de werkgelegenheid door de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt op dit vlak te versterken.

Voor het opwekken, opslaan en transporteren van duurzame energie is ruimte nodig; veel ruimte. Windturbines, zonneparken, warmtecentrales, (mest)vergisters, waterkrachtcentrales moeten een plek krijgen in het Gelderse landschap, wil de provincie de ambitie halen. In de bodem zoekt de provincie naar mogelijkheden voor het benutten van aardwarmte (geothermie). Dit raakt de leefomgeving van alle Gelderlanders en kan botsen met sterke Gelderse kwaliteiten – zoals de natuur, het rivierenlandschap met haar uiterwaarden, het zicht op het mooie erfgoed. Tegelijkertijd ontbreekt het in de Gelderse steden vaak aan ruimte om duurzame alternatieven in te passen. De provincie ziet al veel, en steeds meer, energie-initiatieven van onderop komen: zonneakkers, windmolens. Deze initiatieven wil de provincie verder ontwikkelen. Maar er is meer nodig: een gezamenlijke regionale aanpak. Samen met partners moet de provincie bepalen waar de noodzakelijke extra meters gemaakt kunnen worden en waar initiatieven zich niet en waar wel kunnen ontwikkelen en onder welke voorwaarden, bijvoorbeeld langs wegen of op vrijgekomen landbouwgronden. Niet zomaar en overal, maar met oog voor de kwaliteiten die Gelderland uniek maken. Hier zet de provincie zich in en pakt door, als dat nodig is.

Provinciale ambitie:

- *In 2050 is Gelderland klimaatneutraal. Dit bereiken we door grootschalige besparing en opwekking uit verschillende duurzame bronnen van energie, zoals wind, zon, waterkracht, biomassa en bodemenergie. En we stimuleren innovatie en het uitrollen van bewezen technieken.*
- *Als tussendoel realiseren we in 2030 55% broeikasgasreductie in Gelderland.*

(on)Mogelijkheden grote zonnevelden

In de Omgevingsvisie heeft de provincie zones aangewezen waar:

- Grote zonnevelden mogelijk zijn,
- Grote zonnevelden niet mogelijk zijn,
- Grote zonnevelden onder voorwaarden mogelijk zijn.

Aan iedere categorie liggen verschillende argumenten ten grondslag. Zo zijn locaties gelegen in het Gelders Natuurnetwerk, weidevogelgebieden, rustgebieden voor winterganzen, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en glastuinbouwgebieden niet mogelijk. In andere gebieden, zoals Natura 2000, landbouwonwikkelingsgebieden, waterwingebieden, groene ontwikkelingszone, waardevol open gebied, dagrecreatiecentrum en nationaal landschap zijn grote zonnevelden onder voorwaarden mogelijk. In de overige gebieden, waar gebiedskwaliteiten geen obstakel vormen, is de ontwikkeling van grote zonnevelden mogelijk.

De voorgenomen ontwikkeling voorziet in de realisatie van een grondgebonden zonneveld. Dit is volgens het provinciale beleid mogelijk. Het plangebied is aangewezen als een gebied waarin grote zonnevelden mogelijk zijn. Dit zijn gebieden waar de gebiedskwaliteiten geen obstakel vormen voor de ontwikkeling van grote zonnevelden. De gemeente heeft de uiteindelijke bevoegdheid om hier een groot zonneveld toe te staan.

Afbeelding: Uitsnede uit themakaart Ruimtelijk beleid (bron: Omgevingsvisie Gaaf Gelderland). Het plangebied bevindt zich binnen de blauwe omlijning.

De ervaring leert bij de realisatie van grote zonneparken dat voor draagvlak een goed ontwerp en betrokkenheid van omwonenden van groot belang is. Bij het ontwerp dient rekening gehouden te worden met de specifieke kenmerken van de plek en de omgeving. Zo kan aandacht worden besteed aan de hoogte van het park, zichtlijnen vanuit de omgeving, eventuele afscherming door beplanting en invloed van weerkaatsing van zonlicht. Door de relatief geringe hoogte van de zonnepanelen is landschappelijke inpassing vaak goed mogelijk. Bij de aanleg van grote zonneparken dient aandacht te worden besteed aan de ruimtelijke kwaliteit en het landschappelijk ontwerp. De betrokkenheid van omwonenden kan worden vergroot door het ruimtelijk ontwerp van het park te visualiseren en rekening te houden met hun wensen. Maar ook door financiële participatie van omwonenden mogelijk te maken en door te kijken of bij de aanleg ook andere wensen van omwonenden gerealiseerd kunnen worden, zoals het mogelijk maken van recreatief (mede) gebruik van het zonnepark. Het combineren van grote zonneparken met andere functies in een gebied heeft de voorkeur. Hierbij valt te denken aan een combinatie met luchthaven (zonnepanelen onder aanvliegroute vliegtuigen), defensie terreinen, stortplaatsen, wegen (eventueel op geluidsschermen), grondwaterbeschermingsgebieden en als drijvende panelen op plassen en waterbergingsgebieden. De beoordeling of grote zonneparken ruimtelijk passend zijn laat de provincie aan de betreffende gemeente.

Relatie met het plangebied

Het zonnenveld aan de Wolfsdijk in Ede wordt ontwikkeld voor de duur van maximaal 25 jaar. De huidige bestemming blijft behouden en de ontwikkeling van het zonnenveld gaat samen met een landschappelijke en natuurlijke inrichting. Hiermee voorziet de ontwikkeling in een combinatie van functies. Het inrichtingsplan is opgesteld in afstemming met omwonenden en andere belanghebbenden. Ook zijn er diverse mogelijkheden voor participatie. Het zonnenveld draagt bij aan het provinciale doel om duurzame energie op te wekken. Geconcludeerd wordt dat het initiatief past binnen de algemene doelstellingen van de Omgevingsvisie Gelderland.

Landschap en natuur

Het plangebied voor het zonnenveld ligt niet in aangewezen waardevolle landschappelijke gebieden en niet in beschermde natuurgebieden.

3.2.2. Omgevingsverordening

Met een omgevingsverordening stelt de provincie regels aan bestemmingsplannen van gemeenten. Provinciale Staten van Gelderland hebben op 24 september 2014 de Omgevingsverordening Gelderland vastgesteld. Op 15 december 2021 zijn de meest recente wijzigingen in de Omgevingsverordening vastgesteld. Deze wijzigingen zijn op 1 februari 2022 in werking getreden.

De provincie beschikt over een palet van instrumenten waarmee zij haar ambities realiseert. De Omgevingsverordening is er een van. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

De Omgevingsverordening richt zich net zo breed als de Omgevingsvisie op de fysieke leefomgeving in de Provincie Gelderland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de Omgevingsverordening. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, verkeer en bodem. De verwachting is dat de Omgevingsverordening op termijn alle regels zal gaan bevatten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving.

Relatie met het plangebied

In de Omgevingsverordening zijn onderwerpen genoemd die aandacht vragen in de uitwerking en motivering van het onderliggende projectafwijakingsbesluit. In hoofdstuk 4 worden deze thema's beschreven in relatie tot het voorliggende projectafwijakingsbesluit. Het zonneveld ligt in een gebied met weinig provinciale aandachtspunten.

Afbeelding: Belangrijke aandachtspunten uit de Omgevingsverordening Gelderland). Het plangebied bevindt zich binnen de rode omlijning.

Verder is het plan getoetst aan artikel 2.65a van de Omgevingsverordening Gelderland. Dit artikel geldt sinds 1 februari 2022.

Artikel 2.65a (gebieden of locaties voor zonneparken)

1. Als een bestemmingsplan zonneparken in het buitengebied mogelijk maakt, wordt met het oog op het belang van zorgvuldig ruimtegebruik rekening gehouden met:
 - a. de bijdrage van zonne-energie aan de lokale energiebehoefte;
 - b. de mogelijkheden om binnen het stedelijk gebied en op daken van gebouwen in die behoefte te voorzien;
 - c. de gevolgen voor de ruimtelijke kwaliteit van gebieden of locaties waar zonneparken mogelijk zijn en de wijze waarop deze kwaliteit behouden of blijvend versterkt kan worden;
 - d. de samenhang met het omringende landschap;
 - e. de consequenties voor het elektriciteitsnet; en
 - f. het huidige grondgebruik.

2. Het bestemmingsplan verzekert een gebruikstermijn van maximaal 30 jaar en dat na beëindiging van het gebruik het zonnepark wordt verwijderd.
3. Het bestemmingsplan bepaalt in welke mate de bij aanleg en gebruik van een zonnepark gerealiseerde versterking van de ruimtelijke kwaliteit na verwijdering van het zonnepark in stand wordt gehouden.

Hieronder wordt artikelsgewijs toegelicht dat het plan voldoet aan bovenstaande regels uit de Omgevingsverordening.

Lid 1, sub a

Het zonneveld aan de Wolfsdijk levert een belangrijke bijdrage aan de lokale energiebehoefte. De ontwikkeling beoogt namelijk het opwekken van 4,5 MWp zonne-energie. Er zullen ca. 9.300 zonnepanelen worden gerealiseerd. Dat staat gelijk aan ca. 1.550 huishoudens. Daarnaast heeft het onderhavige zonneveld een netto-oppervlakte van ca. 2,8 hectare. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de beleidsdoelstelling om binnen de periode 2018-2022 40 hectare aan grote zonnevelden (groter dan 2 hectare) te vergunnen.

Lid 1, sub b

Binnen stedelijk gebied zijn geen landbouwgronden aanwezig, waardoor men daar is aangewezen op zon op daken, dubbel ruimtegebruik en veldopstellingen binnen een tijdelijke bestemming.

Zon op daken

Uit het monitoringsrapport van de gemeente Ede van december 2020 (titel: Duurzame Energie Monitor Ede) blijkt dat van de energiedoelstellingen voor 2022, wat betreft de realisering van zonnepanelen op het dak, reeds in 2019 de voorgenomen 100.000 zonnepanelen zijn gerealiseerd. Tot 2022 komen er zelfs nog eens 100.000 zonnepanelen bij, dus een score van 200% van deze energiedoelstelling. De 'Wind- en zonnwijzer' geeft geen volgtijdelijkheid aan, maar maximale benutting van de verschillende opties. Het doel voor 2022 is om 132.000 zonnepanelen op daken te hebben gerealiseerd en om 50 ha zonnepanelen in het veld te hebben gerealiseerd. Deze realisatie van beide opties kunnen parallel aan elkaar plaatsvinden zolang het maximum van 40 hectare grote zonnevelden in de huidige periode, zoals vastgesteld door de gemeenteraad, niet wordt overschreden. Om aan de doelstelling van energieneutraal in 2050 te voldoen, zal zowel moeten worden ingezet op zonnepanelen op daken als op zonnepanelen in veldopstelling. Voor grote zonnevelden heeft de 'Wind- en zonnwijzer' een (voorlopige) harde bovengrens van 40 hectare gesteld (zie pagina 21 van de 'Wind- en zonnwijzer'). Voor zonnepanelen op daken is 132.000 als opgave geformuleerd. Voor 2050 is deze opgave 911.000 zonnepanelen op daken. Er is geen harde bovengrens gesteld voor zonnepanelen op daken. Een harde bovengrens is niet wenselijk, omdat zonnepanelen op daken de voorkeur hebben, zodat het wenselijk is dat wordt vooruitgelopen op de opgave van 2022. Daarnaast is een harde bovengrens voor zonnepanelen op daken niet werkbaar, omdat deze onder voorwaarden vergunningvrij kunnen worden gerealiseerd.

Zon met dubbel ruimtegebruik

Bij dubbel ruimtegebruik kan het gaan om een combinatie van zonnepanelen met parkeerterreinen, vliegvelden, geluidsschermen, agrarische activiteiten of gebruik van restlocaties. Dat is bijvoorbeeld ruimte langs de weg, zoals op- en afritten bij snelwegen, geluidswallen, (voormalige) vuilstorten en waterberging.

De gemeente Ede heeft als ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn. Om invulling te geven aan deze ambitie is de Wind -en zonnwijzer opgesteld waarin de kaders staan voor wind- en zonne-energieprojecten. Bij vaststelling van de Wind- en zonnwijzer is door de raad gevraagd om de kansen voor zon op restgronden en dubbel ruimtegebruik in kaart te brengen. Door onderzoeksbureau ROM3D is in 2019 een globale studie gedaan naar potentiële restgronden, waaruit blijkt dat er circa 130 hectare bruto ruimte is voor zonne-energie in Ede. Vervolgens heeft de gemeente Ede een verdiepingsslag gemaakt waarbij de werkelijk kansrijke locaties uit het ROM3D-onderzoek zijn gefilterd. Dit heeft geresulteerd in het actieplan 'zon op restgronden', dat zich richt op een maximale potentie van circa 81 hectare binnen vier sporen: zon boven parkeren en water (1), vliegveld Deelen (2), Zonnelint A12-A30 (3) en tijdelijke bestemmingen (4).

De gemeente Ede heeft uitgebreid onderzocht in hoeverre zonne-energie kan worden gecombineerd met bovengenoemde functies. Realisatie van zonne-energieprojecten op dit type gronden blijkt

moeizaam omdat de business case over het algemeen slechter is dan op daken of enkelvoudige veldopstellingen. Desalniettemin blijft de gemeente hierop inzetten, door zelf projecten te initiëren en de markt uit te nodigen, faciliteren en stimuleren. Zo wordt in samenwerking met energiecoöperatie Vallei Energie gewerkt aan een zonnepark op de geluidswal langs de A12 en wordt voor diverse (gemeentelijke) parkeerterreinen verkend of solar carports daar mogelijk zijn.

Ook na realisatie van deze projecten zal de energieopgave van de gemeente Ede nog niet behaald zijn en zijn dus ook andere treden van de zonneladder nodig.

Selectieprocedure voor grote zonnenvelden

Op 12 december 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met de uitgangspunten in de aangepaste Wind- en zonnewijzer. Met dit besluit wordt ruimte geboden aan de ontwikkeling van zonnenvelden groter dan 2 hectare in de gemeente Ede, tot een maximum van in totaal 40 hectare in de periode 2018-2022. De gemeenteraad heeft eveneens besloten dat de initiatieven aan de hand van een selectieprocedure moeten worden geselecteerd.

Voor grote zonnenvelden (netto-oppervlakte groter dan 2 ha) geldt dat de gemeente een selectieprocedure heeft doorlopen om de meest geschikte zonnenvelden te kunnen selecteren. Op 25 februari 2020 is voor de invulling van de selectieprocedure de 'Beleidsregel selectieproces voor grote zonnenvelden in Ede 2020' door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld. Vervolgens is aan deze beleidsregel uitvoering gegeven en heeft een selectieproces plaatsgevonden. Er zijn vier inzendingen met schetsplannen binnengekomen. Van deze inzendingen voldeden drie aan de in de beleidsregel gestelde uitsluitingscriteria. Eén inzending voldeed niet aan het criterium dat moet worden aangetoond dat kan worden beschikt over de gronden en werd daarom uitgesloten van de verdere beoordeling. Het resultaat is dat drie inzendingen zijn geselecteerd met een totale omvang van ca. 22,1 hectare. Deze projecten kunnen onder voorwaarden verder worden uitgewerkt tot een vergunningaanvraag. Buiten deze projecten zijn er dus geen alternatieven voor grote zonnenvelden beschikbaar. Daarnaast is dit initiatief wenselijk om aan de doelstelling te voldoen van maximaal 40 hectare aan grote zonnenvelden in de periode 2018-2022.

Lid 1, sub c

Het project is voorzien van een zorgvuldig uitgewerkt landschappelijk inpassingsplan. Hierbij wordt verwezen naar de bijlage 'Inrichtingsplan met landschappelijke inpassing' en de paragrafen 2.2.2 en 4.9 van de toelichting. Met de landschappelijke inpassing wordt ruimtelijke kwaliteit toegevoegd. Deze toegevoegde kwaliteit blijft na de vergunningtermijn van 25 jaar behouden. Dit zorgt ervoor dat de landschappelijke en ecologische winst na 25 jaar niet teniet wordt gedaan.

Lid 1, sub d

Bij het opstellen van het landschappelijk inpassingsplan is getoetst aan de geldende kaders voor het buitengebied, waaronder het beeldkwaliteitsplan buitengebied Ede uit 2011 en het programma buitengebied uit 2016. Hierbij is o.a. rekening gehouden met de samenhang met het omringende landschap. Zo is o.a. het bestaande landschap uitgebreid omschreven en is gekeken naar de ruimtelijke kenmerken. Aan de hand van het geldende beleid is een analyse met uitgangspunten voor het landschap opgesteld.

Voor een uitgebreide motivering wordt verwezen naar het landschappelijk inpassingsplan en de paragrafen 2.2.2 en 4.9 van de toelichting.

Lid 1, sub e

De energie die wordt opgewekt door zonnepanelen wordt geleverd aan het elektriciteitsnetwerk. Binnen het elektriciteitsnetwerk zijn verschillende elektriciteitsnetten:

- Laagspanningsnet: het laagspanningsnet ligt overal waar elektriciteit verbruikt wordt. Hier zijn bijvoorbeeld alle voedingspunten voor woningen op aangesloten. Kleinere zonnenvelden kunnen hierop worden aangesloten. Maar alleen als er ruimte is op het elektriciteitsnetwerk.
- Middenspanningsnet: dit verbindt het hoogspanningsnet met het laagspanningsnet. In het middenspanningsnet zijn onderstations en regelstations opgenomen. Is er ruimte beschikbaar op de middenstations? Dan kunnen daar middelgrote zonnenvelden op worden aangesloten.

- Hoogspanningsnet: grote zonnenvelden worden aangesloten op een onderstation van Liander of op het hoogspanningsnet van TenneT. Dit hangt af van de grootte en locatie. TenneT is de landelijke beheerder van het hoogspanningsnet in Nederland.

De stroom die op het zonnenveld aan de Wolfsdijk wordt opgewekt dient aan het net te worden terug geleverd, zodat deze vervolgens verder gedistribueerd kan worden naar potentiële afnemers. Liander heeft aangegeven dat op onderstation Frankeneng in de gemeente Ede capaciteit is. De initiatiefnemer (NRG2All b.v.) heeft een offerte aanvraagd en aanbetaald, waardoor de capaciteit gereserveerd is en aansluiting op het net zeker is. De aansluiting van het zonnenveld aan de Wolfsdijk was definitief toegezegd voordat TenneT op 2 september 2021 de congestiemelding voor teruglevering van stroom aan het net voor Gelderland afkondigde. Voor nieuwe grote zon- en windinitiatieven die voor 2 september 2021 nog geen aansluitingsreservering van Liander hadden is het voorlopig niet mogelijk om een aansluiting op het net te krijgen, omdat het hoogspanningsnet in Gelderland de grens heeft bereikt voor teruglevering van elektriciteit.

Projecten met een opwekvermogen van ongeveer meer dan 150 zonnepanelen vallen onder de congestiemelding van TenneT. Voor kleinere opwekprojecten voor kleinverbruikers is aansluiting op het elektriciteitsnet nog wel mogelijk als het laagspanningsnet in dat deel van Ede daar voldoende ruimte voor heeft. De congestiemelding van TenneT geldt namelijk alleen voor grotere aansluitingen. Opwekprojecten waarbij de opgewekte stroom volledig voor eigen gebruik is en levering aan het net niet nodig is, kunnen sowieso worden gerealiseerd.

Lid 1, sub f

Momenteel is het plangebied in gebruik als agrarisch perceel en wordt het terrein voornamelijk gebruikt als weide. Het project leidt tot een geringe afname van de beschikbare landbouwgronden.² Het Edese buitengebied bestaat uit ca. 11.000 hectare aan agrarische grond en ca. 19.000 hectare aan natuur. Volgens een onderzoek van de WUR met de titel 'Het voedsellandschap van Ede' bedraagt de oppervlakte aan agrarisch cultuurlandschap in Ede ca. 7.652 hectare. Het zonnenveld heeft een netto-oppervlakte van ca. 2,8 hectare (zonnepanelen met toebehoren en onderhoudspaden) en een bruto-oppervlakte van ca. 4,5 hectare (netto-oppervlakte + landschappelijke inpassing).

Als men kijkt naar de totale oppervlakte aan agrarische gronden, dan leidt dit project tot een geringe afname van respectievelijk 0,025% (netto-oppervlakte) en 0,041% (bruto-oppervlakte).

Als men kijkt naar de totale oppervlakte aan agrarische cultuurgronden, dan leidt dit project tot een geringe afname van respectievelijk 0,037% (netto-oppervlakte) en 0,059% (bruto-oppervlakte).

Bovendien wordt rekening gehouden met dubbel ruimtegebruik, door het combineren van het zonnepark met de volgende functies:

- Natuur en bijbehorende biodiversiteit.
- Klimaatadaptatie. Momenteel wordt het water zo snel mogelijk afgevoerd i.v.m. intensief agrarisch gebruik. Na aanleg van het zonnenveld is dit niet meer nodig en kan de kavel juist als waterbuffer dienen. Door het verlagen van de bodem aan de zuidzijde van het plangebied wordt het waternet minder (snel) belast bij piekwater en wordt een natte zone gecreëerd.
- Begrazing door kleinvee (schapenbegrazing). Een paar weken per jaar, buiten het broedseizoen, kan het kruidenrijk grasland onder de zonnepanelen worden begraasd door kleinvee.

Tot slot gaat het om een tijdelijk project, omdat het zonnenveld voor een periode van maximaal 25 jaar zal worden gebruikt. Na een periode van 25 jaar wordt het zonnenveld ontmanteld. Om de tijdelijkheid te waarborgen, wordt aan de omgevingsvergunning het voorschrift verbonden dat de vergunning geldt voor een periode van maximaal 25 jaar die begint na aanvang van de bouwwerkzaamheden. Na deze periode dienen alle bouwwerken (zonnepanelen, hekwerken, transformator- en inkoopstation) binnen drie maanden te worden verwijderd en kunnen de gronden weer hoofdzakelijk agrarisch worden gebruikt.

Lid 2 en lid 3

De omgevingsvergunning geldt voor een termijn van 25 jaar die begint na aanvang van de bouwwerkzaamheden. Na afloop van deze termijn moet het plangebied binnen drie maanden weer

² ABRvS 16 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:3010.

worden teruggebracht tot de toestand die bestond voordat de vergunning werd verleend. De landschappelijke inpassing is hiervan echter uitgezonderd. Dit betekent dat de zonnepanelen, hekwerken en transformator- en inkoopstation na 25 jaar zullen worden afgebroken, maar dat de landschappelijke inpassing blijft behouden. Dit zorgt ervoor dat de landschappelijke en ecologische winst na 25 jaar niet teniet wordt gedaan.

3.3. Regionaal

3.3.1. Strategische agenda 2020-2025

De Regio FoodValley bestaat (qua grondgebied) uit de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen. In 2011 was FoodValley nog een abstract begrip met een doel: het bestond uit een beeld van een agrofoodregio die de wens had uit te groeien tot een economisch krachtige, vitale, duurzame groene regio, waar het goed wonen, werken, leren en recreëren is. Acht gemeenten, bedrijfsleven, onderwijs/onderzoek en provincies Gelderland en Utrecht hebben zich sindsdien samen sterk gemaakt voor dat doel. Er is een gezamenlijk toekomstbeeld geschetst voor 2025.

De Strategische Agenda is de leidraad voor die keuzes in de komende vier jaar. De opgaven en de doelen om in 2025 tot de top te behoren betreffen:

- het verbeteren van de kennisinteractie;
- het uitbouwen van zogeheten global pipelines;
- het vergroten van de innovatiekracht;
- het aanscherpen en verbeteren van branding & marketing;
- het versterken van een fysiek en sociaal duurzame leefomgeving.

Binnen duurzaamheid wordt onderscheid gemaakt in fysieke duurzaamheid (milieu, duurzame innovaties op het gebied van voeding en biomassa) en sociale duurzaamheid.

De realisatie van een zonneveld past binnen de Strategische agenda. Het draagt namelijk bij aan het bevorderen van een duurzaam leefklimaat.

3.3.2. Regionale Energiestrategie FoodValley

We zijn in Nederland begonnen met het grootschalig opwekken van duurzame energie. Ons land wordt schoner en stiller en we worden onafhankelijk van olie en gaswinning. Zo zorgen we voor een betere toekomst voor ons en onze kinderen.

In Nederland hebben we afspraken gemaakt in het Klimaatakkoord. We gaan met elkaar de CO₂-uitstoot sterk verminderen: in 2030 met de helft ten opzichte van 1990. Iedereen in Nederland krijgt vroeg of laat te maken met de maatregelen uit het Klimaatakkoord. Regio Foodvalley wil in 2050 energieneutraal zijn: evenveel energie opwekken als gebruiken. Energie opwekken houdt niet op de grens van onze gemeente. Daarom werken we in Regio Foodvalley, net als in 29 andere energieregio's in Nederland, aan een Regionale Energiestrategie: de RES Foodvalley.

In de RES FoodValley (Regionale Energiestrategie) onderzoeken we in Regio Foodvalley met veel partijen de mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie op land. Waar is ruimte? En hoeveel? Voor windmolens en voor bijvoorbeeld collectieve zonnepanelen? Is daar aansluiting op het energienetwerk? Welke warmtebronnen zijn te gebruiken zodat wijken en gebouwen van het aardgas af kunnen? En: is er voldoende draagvlak voor en is het financieel haalbaar? Al deze afwegingen samen vormen de RES. De RES is een manier om samen te werken aan de energietransitie. De RES is ook een document waarin elke energieregio zijn eigen keuzes maakt en beschrijft. In de RES staan concrete plekken, projecten en een planning voor de uitvoering.

Alle gemeenten hebben in 2019 een startnotitie vastgesteld. Daarin staat beschreven hoe we met z'n allen aan de RES werken. Tot en met oktober 2020 is de concept-Regionale Energiestrategie (RES) behandeld in de gemeenteraden. De concept-RES uit oktober 2020 is verder uitgewerkt tot een volgende document: de Regionale Energiestrategie 1.0. van Regio Foodvalley. Deze is tussen 21 april 2021 en 5 juli 2021 vastgesteld in de acht gemeenteraden, de twee Provinciale Staten en het algemeen bestuur van de waterschap.

Relatie met plangebied

Voor de gemeente Ede is expliciet genoemd dat drie plannen voor grote zonnevelden worden uitgewerkt binnen de selectieprocedure van de 'Wind- en zonnewijzer'. Het zonneveld aan de Wolfsdijk in Ede één van deze drie plannen. Daarom past het zonneveld binnen de RES.

3.3.3. Gebiedsvisie Regio FoodValley

De Gebiedsvisie Regio FoodValley beschrijft de gezamenlijke ambities en opgaven en levert handreikingen op voor de regio, samenwerkingsverbanden van enkele gemeenten en individuele gemeenten om te komen tot de missie en ambitie.

In verdiepende sessies met bestuurders, burgers en ondernemers die begin 2013 hebben plaatsgevonden, zijn per thema diverse doelen en wensen geformuleerd als perspectief voor de langere termijn. Het gaat dan om de volgende thema's:

- faciliteren van bedrijven;
- relatie onderwijs en arbeidsmarkt;
- mobiliteit en bereikbaarheid;
- afstemmen regionale woningmarkt;
- vernieuwen landbouw;
- leefomgeving;
- duurzaamheid;
- recreatie.

De bovengenoemde thema's hebben te maken met de hoofddoelen uit de Strategische Agenda Regio FoodValley, die de betrokken partijen willen bereiken door het uitzetten van hoofdrichtingen.

Geconcludeerd wordt dat duurzaamheid belangrijk is voor de profilering van de FoodValley regio. Speerpunten die passen bij een herkenbaar profiel voor FoodValley zijn bijvoorbeeld de relatie tussen food-en-energie en food-en-afval; het sluiten van kringlopen en een biobased economy. Inzet van aanwezige kennis en het bedrijfsleven kan nieuwe innovaties opleveren. Hoewel duurzame energie heel goed past bij de kernwaarden van de regio moet voorzichtig worden omgegaan met het fijnmazige en kwetsbare landschap in de FoodValley. Men wil daarom heel gericht investeren in duurzame energie. Daarbij wordt gelet op de inpasbaarheid van initiatieven in het landschap.

Het voorliggende plan betreft een dergelijke investering in duurzame energie. Een zonneveld is op deze plek goed landschappelijk inpasbaar. Bovendien wordt rekening gehouden met dubbel ruimtegebruik, door het combineren van het zonnepark met de volgende functies:

- Natuur en bijbehorende biodiversiteit.
- Klimaatadaptatie. Momenteel wordt het water zo snel mogelijk afgevoerd i.v.m. intensief agrarisch gebruik. Na aanleg van het zonneveld is dit niet meer nodig en kan de kavel juist als waterbuffer dienen. Door het verlagen van de bodem aan de zuidzijde van het plangebied wordt het waternet minder (snel) belast bij piekwater en wordt een natte zone gecreëerd.
- Begrazing door kleinvee (schapenbegrazing). Een paar weken per jaar, buiten het broedseizoen, kan het kruidenrijk grasland onder de zonnepanelen worden begraasd door kleinvee.

Dit past goed in de regionale doestellingen.

3.3.4. Citydeal regio Gelrestad (april 2017)

Met deze City Deal beogen Regionale maatschappelijke partners om Gelrestad (de stedelijke regio's Arnhem, Nijmegen, Ede en Apeldoorn) en de provincie Gelderland, een innovatieve koploper van Nederland te laten zijn op de sectoren Energy, Food en Health. Het Rijk juicht deze ambitie toe en ondersteunt dit via onder andere de inzet en acties zoals verwoord in deze deal. Daarbij zetten Partijen zich in om via projectmatige samenwerking rond de thema's mondiale energietransitie, duurzaamheid, gezondheid en voedsel cross-overs te realiseren tussen de sectoren Food, Health en Energy. Daarmee draagt de City Deal tegelijkertijd bij aan de realisatie van het Gelders Energieakkoord. Daarnaast werken partijen samen om de stedelijke regio's binnen Gelrestad verder te profileren als bron voor innovatie en economisch potentieel voor de BV Nederland.

3.4. Gemeentelijk beleid

3.4.1. Structuurvisie Ede Buitengebied

Op 29 september 2011 heeft de raad van de gemeente Ede de 'Structuurvisie Buitengebied Ede' 'Ruimte voor Kwaliteit' vastgesteld. In de Structuurvisie Buitengebied Ede zet de gemeente Ede de koers uit voor het buitengebied tot 2030.

Het uitgestrekte buitengebied van Ede kent grote tegenpolen. Aan de ene kant de Veluwe: een natuurgebied van (inter)nationale allure. Aan de andere kant het intensief gebruikte agrarische landschap van de Vallei. In het midden Ede–stad; een knooppunt van bedrijvigheid en grootschalige infrastructuur. De stad en het landschap zijn in beweging. De dynamiek lijkt soms te botsen met de wens tot behoud en verbetering van het leefmilieu van mens, dier en plant. Met de Structuurvisie Buitengebied wil de gemeente Ede ruimte geven aan de dynamiek van het buitengebied. De gemeente Ede wil daarbij sturen op ruimtelijke kwaliteit. De visie biedt een langetermijnvisie voor het buitengebied van Ede, met richtinggevend beleidssuitspraken voor de op te stellen bestemmingsplannen en ander ruimtelijk beleid. Daarnaast zet het plan concrete uitvoeringslijnen uit voor de korte en middellange termijn.

Nieuwe ontwikkelingen moeten bijdragen aan nieuwe kwaliteit van het buitengebied van Ede; zowel op ruimtelijk/fysiek, economisch als op sociaal/maatschappelijk niveau. De visie op het buitengebied van Ede is gericht op de volgende vier beleidsdoelen:

- Een integrale ontwikkelingsgerichte aanpak. De ontwikkeling dient zich te richten op sterke economische dragers en een aantrekkelijke en duurzame inrichting.
- Een sterke samenhang tussen stad en land. Het buitengebied en de stedelijke samenleving vormen één geheel.
- Een sterk groen-blauw casco, dat de natuurkernen met elkaar verbindt. Het sterke groen-blauwe casco is noodzakelijk, als antwoord op de voortschrijdende uitbouw van de stedelijke gebieden van Ede en Veenendaal en de voortschrijdende dynamiek van het buitengebied.
- Een sterke eigenheid van Ede. Alle nieuwe ontwikkelingen – zowel in grootschalige ontwikkelingen als in kleinere particuliere initiatieven – dienen voort te bouwen op de huidige kenmerkende kwaliteiten van het Edese buitengebied.

De planlocatie is gelegen in het verwevingsgebied. In de verwevingsgebieden liggen goede kansen in het combineren van gangbare of biologische grondgebonden landbouw, streekproducten, zorglandbouw, minicampings en andere vormen van recreatie en 'groene en blauwe' diensten. Een extra stimulans kunnen de projecten van Food Valley vormen.

De 'Structuurvisie Ede Buitengebied' bevat geen beleid voor het opwekken van duurzame energie als windenergie en zonne-energie. De realisatie van een zonnenveld in het verwevingsgebied, in de nabijheid van het stedelijk gebied van Ede, past binnen de gemeentelijke beleidsdoelen. Door de tijdelijkheid van de vergunning (maximaal 25 jaar), de landschappelijke inpassing en de ecologische beheersmaatregelen wordt geen afbreuk gedaan aan de visie, doelstellingen en waarden van de 'Structuurvisie Buitengebied Ede'.

Wel kan worden gekeken naar de volgende aandachtspunten:

Bewaken openheid, versterken basiskwaliteit cultuurlandschappen.

Dit wordt gewaarborgd door het verlagen van de zonnepanelen tot maximaal 2,10 meter boven de grond. Er wordt ook gestreefd naar lagere hagen, met een hoogte van circa 3 meter, met voldoende ruimte om ecologische waarden te kunnen huisvesten. In het noorden van het plangebied wordt een struweelhaag van 4 meter toegepast, zoals afgestemd met de omgeving tijdens het participatietraject en besproken met de gemeente Ede. Daarnaast worden hier boomvormers geplaatst. Hiervoor is gekozen om deze structuur zo beter aan te laten sluiten bij de aangrenzende erven. Er is bewust gekozen voor een struweelhaag in tegenstelling tot een geschoren haag die wat meer openheid en zichtbaarheid biedt, omdat een struweelhaag beter past bij de groenstructuren in het landelijk gebied. Een geschoren haag komt voornamelijk op erven voor.

De openheid in dit gebied is echter van nature al opgebroken door onder andere het bestaande bosje ten zuiden van het plangebied. Hierdoor zijn verschillende perspectieven en dieptes ontstaan. Daarnaast functioneren de populieren op de Wolfsdijk als groene wal, waardoor het zonnepark wegvalt in het bestaande groen. In het Landschappelijke Inpassingsplan zijn 3D-impressies opgenomen. De historische kwaliteiten, waaronder de oude Wolfsdijk, blijven behouden. Het

zonnepark wordt op voldoende afstand hiervan geplaatst waardoor de relatieve openheid en rationele verkaveling leesbaar blijven voor de voorbijganger. Aan de zuidzijde is bewust geen struweelhaag toegepast, om dit vergezicht te behouden.

Duurzame inrichting

Het zonnepark wordt zo veel mogelijk op een duurzame manier uitgevoerd. Als lid van Holland Solar houdt initiatiefnemer zich aan de Gedragscode 'zon op land'. Initiatiefnemer gaat enkel samenwerking aan met een importeur van zonnepanelen welke een overeenkomst is aangegaan met een externe partij, zoals PV Cycle, om zonnepanelen terug te nemen. Zonnepanelen worden na de gebruiksperiode door een dergelijke partij ingenomen. Hiervoor kan tevens een bankgarantie worden afgesloten. Na beëindiging van de vergunning zal een schone grondverklaring worden overlegd. De volgende oorspronkelijke hoofdstructuren zullen na beëindiging van het zonnepark gehandhaafd blijven: het bosje inclusief poel, de omringende watergangen en de sloot door het plangebied. Indien gewenst kunnen ook de omliggende hagen, de verlaagde en natte zone en keverbank behouden blijven. De zonnepanelen en trafohuisjes worden na beëindiging van het zonnepark verwijderd.

Behoud van landschappelijke diversiteit, gebruik van streek eigenbeplanting uit het buitengebied en onderdeel van groen-blauw casco.

Het groen-blauwe casco van het buitengebied blijft behouden omdat bestaande watergangen in stand blijven. Daarnaast wordt er ruimte gegeven aan de Nieuwe Wetering, door hier met het zonnepark op afstand van te blijven. Er wordt streekeigen vegetatie toegepast, die aansluit bij de bestaande erfbeplanting en het bestaand bosje.

3.4.2. Omgevingsvisie Ede 2040

Op 12 mei 2022 heeft de gemeenteraad van Ede de 'Omgevingsvisie Ede 2040' vastgesteld.

In de Omgevingsvisie is de toekomst beschreven voor de leefomgeving van gemeente Ede voor de periode tot 2040. Drie sleutelbegrippen staan daarin centraal: dierbaar, duurzaam en dynamisch.

- Dierbaar: omdat het gaat om leefbaarheid en samenleven. Ede is krachtig in haar sociale verbanden en gemeenschapszin.
- Duurzaam: omdat het gaat om de kwaliteit van de leefomgeving. We willen duurzaam omgaan met onze leefomgeving. Rentmeesterschap is dan een term die bij Ede past.
- Dynamisch: omdat het gaat om een stevige economische ontwikkeling met kansen voor iedereen en levendigheid. Vanuit die begrippen hebben we een toekomstvisie geschetst voor gemeente Ede richting 2040. Deze is uitgewerkt in vijf strategische keuzen. De Omgevingswet en de andere middelen en instrumenten bieden ons als gemeente de mogelijkheden om het voortouw te nemen bij de realisatie van die toekomstvisie. Samen met onze huidige en toekomstige inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zijn we in staat vraagstukken op een goede manier aan te pakken. De Omgevingsvisie is bedoeld als inspiratiebron voor die samenwerking. Het doel: een Ede waar het ook in 2040 goed wonen, werken en leven is.

Op basis van de resultaten van de participatie, de voorziene ontwikkelingen en eerder vastgesteld beleid is de rode draad voor de Omgevingsvisie beschreven. Hiervoor zijn vijf leidende principes beschreven:

1. Leven in gezonde wijken, dorpen en buurtschappen
2. Duurzame energie en mobiliteit
3. De natuur als basis en de Veluwe centraal
4. Werk maken van Foodvalley
5. Compacte groei vanuit eigenheid van Ede

Duurzame energie

Het overgrote deel van het energieverbruik in 2020 in de gemeente Ede komt voor rekening van woningen, bedrijven en instellingen (48%) en verkeer en vervoer (43%). Overige sectoren hebben een relatief klein aandeel: industrie 6% (landelijk 29%) en landbouw 3% (landelijk 8%). Ede wil in 2050 energieneutraal zijn, door minder energie te gebruiken en uitsluitend energie van duurzame energiebronnen. Hoe, dat staat in de Routekaart Ede Energieneutraal (2018).

Energie besparen en opwekken

Energiebesparing is de eerste en belangrijkste stap om energieneutraal te worden. Veel Edenaars hebben dan ook hun woning of bedrijf geïsoleerd en geïnvesteerd in energiezuinige verlichting en installaties. Ondanks deze successen ligt er voor het isoleren van woningen, kantoren en andere gebouwen nog een grote opgave. De afgelopen jaren is al veel geïnvesteerd in het opwekken van duurzame energie. Op steeds meer daken van woningen, bedrijven, agrarische gebouwen en scholen liggen zonnepanelen (circa 300.000 in 2020). Het toepassen van duurzame energie bij realisatie van nieuwe gebouwen is inmiddels wettelijk verplicht. Naast zonnepanelen op daken zien we de eerste zonnevelden verschijnen – kleine velden bij boerenbedrijven (tot 150 m²) en een eerste middelgroot zonneveld (2 hectare) aan de Meikade. Plannen voor nog meer middelgrote en enkele grote zonnevelden zijn in voorbereiding. Langs de A30 staan al enkele jaren twee windmolens met een masthoogte van 99 meter te draaien. Deze wekken genoeg stroom op voor zo'n 4.000 huishoudens. In de zone langs de A12 en A30 wordt de bouw van meer windmolens voorbereid.

Energiecorridors langs snelwegen A12/A30 en op bedrijfsterrainen

We streven naar zorgvuldig ruimtegebruik en een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing van duurzame-energieopwekking, energieopslag en -infrastructuur. Dit is een opgave voor de bestaande gebouwde omgeving, het landelijk gebied en de nog te realiseren nieuwe gebouwde omgeving. Grootschalig opwekken van duurzame energie vindt bij voorkeur plaats in de zone langs de A30 en A12 en op bedrijventerrainen. Dat is ruimte en naar verwachting ten tijde van realisatie voldoende infrastructuur aanwezig.

Relatie met het plangebied

Het zonneveld past binnen de bovengenoemde uitgangspunten en doelstellingen. Het zonneveld levert namelijk een belangrijke bijdrage aan de doelstelling om energieneutraal te worden.

Ten aanzien van de locatie geldt dat de huidige locatie in de nabijheid van de snelweg A12 en snelweg A30 is gelegen. De afstand tot de snelweg bedraagt namelijk ca. 320 meter. Daarnaast geldt dat de locatie passend is binnen de 'Wind- en zonnewijzer'. De omgevingsvisie beschrijft de gewenste ontwikkelrichting voor de fysieke leefomgeving. Thema's als wonen, werken, recreatie, gezondheid en duurzame energie komen hierin aan bod. En er wordt een alles omvattende afweging gemaakt over wat kan en moet. De omgevingsvisie beschrijft op hoofdlijnen hoe we duurzame energie grootschalig willen opwekken. De Wind- en zonnewijzer is een nadere invulling van de omgevingsvisie voor zover het gaat om beleid voor het (grootschalig) opwekken van wind- en zonne-energie. Voor de onderbouwing wordt verwezen naar paragraaf 3.4.4.

Kortom, dit plan voldoet aan de omgevingsvisie.

3.4.3. Routekaart Ede Energieneutraal

Op 8 maart 2018 heeft de raad van de gemeente Ede de Routekaart Ede energieneutraal vastgesteld. De gemeente Ede wil uiterlijk in 2050 energieneutraal zijn. Dit betekent dat alle energie die in 2050 in de gemeente gebruikt wordt (inclusief de energie voor verkeer en vervoer, excl. de energie voor consumptie, zoals vliegreizen en vleesconsumptie), met hernieuwbare energiebronnen wordt opgewekt waarbij de voorkeur wordt gegeven aan opwekking binnen de eigen gemeentegrenzen.

Om zover mogelijk te komen, moet in de periode tot 2020 worden ingezet op:

- Vergaande energiebesparing (elektriciteit) bij huishoudens en bedrijven, waarbij nu al rekening gehouden moet worden met de toenemende elektriciteitsvraag ten gevolge van het uitfasen van aardgas (trend naar all-electric);
- De aanleg en grootschalige uitrol van zonnepanelen op daken van woningen en bedrijven;
- Het in beeld brengen en benutten van de ruimtelijke mogelijkheden voor grootschalige opwekking (zonnevelden, windturbines), het reserveren van ruimte voor deze voorzieningen en het stimuleren/faciliteren van de aanleg ervan. De realisatie van de grootschalige opwekking zal een grote ruimtelijke impact hebben, met name in het Edese buitengebied. Voor wat betreft zonnevelden kunnen de effecten deels worden beperkt door een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

In het stappenplan behorende bij de Routekaart is zonne-energie in veldopstelling genoemd als een van de maatregelen om het einddoel (Ede energieneutraal in 2050) te kunnen halen. Zonne-energie in veldopstelling wordt steeds interessanter; het is op weg naar een volwaardig businessmodel. Voor 2022 dient circa 50 hectare zonnepanelen in veldopstelling gerealiseerd te worden. Op de

middellange termijn neemt zonne-energie in veldopstelling toe met 77 hectare. Voor de lange termijn (2030-2050) bereikt zonne-energie in veldopstelling zijn maximale potentie door toename met bijna 200 hectare, tot in totaal 300 hectare.

Op de middellange termijn (2020 -2030) geldt voor hernieuwbare elektriciteit: waar het maar kan. In deze periode vindt de uitrol van grootschalige hernieuwbare opwekking van elektriciteit (windturbines en zonnevelden) inclusief slimme netten (smart grids) plaats, waarbij een link wordt gelegd met mobiliteit en mogelijke opslag van hernieuwbare energie (bv. wijk- en buurtaccu's).

3.4.4. Wind- en zonnewijzer gemeente Ede

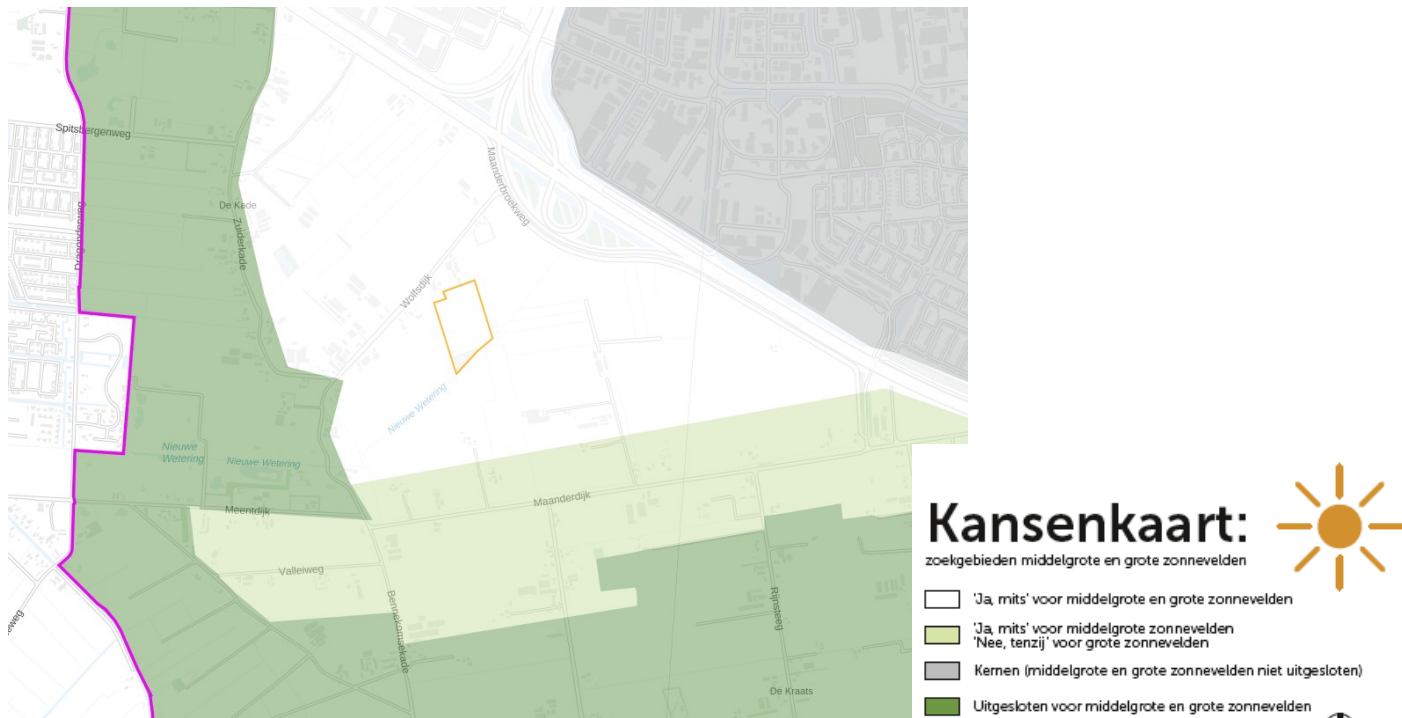
Op 12 december 2019 heeft de gemeenteraad de meest recente versie van de 'Wind- en zonnewijzer' vastgesteld. De 'Wind- en zonnewijzer' dient als 'houvast' bij initiatieven voor duurzame energieopwekking van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers in en buiten Ede. De 'Wind- en zonnewijzer' is geldig tot medio 2022. In de 'Wind- en zonnewijzer' wordt het beleidskader geschetst, de rol van participatie en regels voor het inpassen van de initiatieven. De 'Wind- en zonnewijzer' is gebaseerd op de Routekaart die Ede moet helpen om energieneutraal te worden in 2050. Hoeveel energie er in de gemeente Ede verbruikt zal worden is nu nog niet exact te bepalen. Het energiegebruik is daarom geschat op basis van de huidige kennis. De gemeente Ede heeft voor 2022 de volgende opgave gesteld op het gebied van zon: 50 hectare zonnepanelen in het veld en 132.000 zonnepanelen op daken. Voor 2050 is de ambitie om 318 hectare zonnepanelen en 911.000 zonnepanelen op daken te realiseren.

De gemeente Ede heeft een groot buitengebied met daarin verschillende kleinschalige landschapstypen. Door de ligging tussen de Veluwe en de Vallei heeft het gebied een rijke ontwikkelingsgeschiedenis die tot op heden terugkomt in het landschap. Voor inpassing van initiatieven gelden hier de 'omgangsvormen' voor het landelijk gebied, zoals onder meer toegepast in de 'Menukaart Regio Food Valley'. Bij de beoordeling van initiatieven wordt gekeken naar een zorgvuldige landschappelijke inpassing, het voorkomen van onaanvaardbare negatieve neveneffecten, het voldoen aan wettelijke normen en de eventuele maatschappelijke tegenprestatie in de vorm van een financiële bijdrage. Voor het proces bij grote windturbines, middelgrote zonnevelden en grote zonnevelden geldt de aanpak van de omgevingsdialoog.

Kansenkaart zon

Bij de afweging van initiatieven voor duurzame opwekking van wind- en zonenergie gebruikt de gemeente Ede een aantal locatiecriteria. Deze criteria zijn gebaseerd op het provinciaal beleid (vastgelegd in de Omgevingsvisie Gelderland), aangevuld met gemeentelijk beleid, zie vorige paragrafen. Zo worden in de eerste stap van de routekaart gebieden met hoge landschappelijke, cultuurhistorische of ecologische waarden in principe uitgesloten voor de ontwikkeling van middelgrote en grote zonneparken en windturbines. De kansenkaart is een ruimtelijke onderlegger voor de mogelijkheden voor het opwekken van wind- en zonne-energie.

Bij de ontwikkeling van een zonneveld kiest de gemeente voor kwaliteit: het beschermen van de bestaande kwaliteiten en het benutten van de mogelijkheden van de plek. Hierbij horen indicatieve zones waar zonnepanelen mogelijk of niet mogelijk zijn. De uitwerking van zonne-energie is vervolgens maatwerk, waarbij rekening gehouden dient te worden met de kernkwaliteiten van het gebied waardoor in de overgangsgebieden ontwikkelingen mogelijk zijn.

Afbeelding: Kansenkaart zon met plangebied in het oranje weergegeven

Het zonnenveld aan de Wolfsdijk in Ede is een groot zonnenveld volgens de definitie uit de 'Wind- en zonnewijzer'. Het zonnenveld heeft namelijk een netto-oppervlakte die groter is dan 2 hectare. Het zonnenveld ligt in een zone waar voor grote zonnenvelden een 'ja, mits'-principe geldt (wit gebied). 'Ja, mits' betekent dat deze locaties als wenselijk worden gezien voor zonnenvelden, maar er moet op detailniveau naar elk initiatief gekeken worden of deze op het door de initiatiefnemer aangegeven perceel goed in te passen is. Hierbij zijn ontwerpprincipes gesteld.

Het zonnenveld is in het onderhavige geval goed in te passen en voldoet aan de ontwerpprincipes. Hiervoor wordt verwezen naar de bijlage 'Landschappelijk inpassingsplan' en de paragrafen 2.2 en 4.9.

Edese zonneladder

Bij de afweging van kleine, middelgrote en grote initiatieven hanteert de gemeente Ede een zonneladder. De zonneladder helpt bij de beoordeling van de geschiktheid van de initiatieven voor duurzame energie op perceelniveau. De ladder heeft de volgende treden:

1. Eerst op daken
Zonnepanelen op daken hebben onze eerste voorkeur. Omdat het totale (geschikte) dakoppervlak in bestaand bebouwd gebied onvoldoende is, is er ook rekening gehouden met zonnenvelden op de grond.
2. Dubbel ruimtegebruik
Het kan hierbij gaan om een combinatie van zonnepanelen met parkeerterreinen, vliegvelden, agrarische activiteiten of gebruik van restlocaties. Dat is bijvoorbeeld ruimte langs de weg, zoals op- en afritten bij snelwegen, geluidswallen, (voormalige) vuilstorten en waterberging.
3. Veldopstellingen binnen een tijdelijke bestemming
Denk daarbij aan gronden die op langere termijn bestemd zijn voor een bouwbestemming (wonen, bedrijventerrein).
4. Veldopstelling op andere gronden
Denk aan stads- en dorpsranden en landbouwgronden, ook hier liefst met dubbel ruimtegebruik.

Bij de beoordeling van een initiatief moet onderbouwd worden in hoeverre op de locatie alle mogelijkheden van de eerste drie treden zijn benut voordat wordt overgestapt naar de vierde trede.

Op de locatie zijn geen gebouwen met daken aanwezig (trede 1). Hoewel sprake is van dubbel ruimtegebruik, gaat het bij dit initiatief niet om de voorbeelden uit trede 2. Verder is de locatie niet gelegen op gronden die op langere termijn zijn bestemd voor een bouwbestemming (trede 3). Gezien de ligging en het huidige agrarisch gebruik valt de planlocatie onder trede 4. Hierbij is sprake van dubbel ruimtegebruik door het combineren van het zonnepark met de volgende functies:

- Natuur en bijbehorende biodiversiteit.
- Klimaatadaptatie. Momenteel wordt het water zo snel mogelijk afgevoerd i.v.m. intensief agrarisch gebruik. Na aanleg van het zonneveld is dit niet meer nodig en kan de kavel juist als waterbuffer dienen. Door het verlagen van de bodem aan de zuidzijde van het plangebied wordt het waternet minder (snel) belast bij piekwater en wordt een natte zone gecreëerd.
- Begrazing door kleinvee (schapenbegrazing). Een paar weken per jaar, buiten het broedseizoen, kan het kruidenrijk grasland onder de zonnepanelen worden begrast door kleinvee.

Participatie

De initiatiefnemer geeft omwonenden de mogelijkheid om te participeren en te profiteren. Hierbij heeft de initiatiefnemer omwonenden en andere belanghebbenden zorgvuldig geïnformeerd over het plan. Een samenvatting van het participatieplan is weergegeven in de bijlagen 'Participatie- en communicatieplan'. Dit document is als bijlage bij de toelichting gevoegd.

Uit bovenstaande informatie blijkt dat het project voldoet aan de 'Wind- en zonnewijzer'.

3.5. Conclusie

Uit de voorgaande beleidstoets is gebleken dat de voorgenomen ontwikkeling past binnen het nationale, provinciale, regionale en gemeentelijke beleid.

4. Onderzoek en randvoorwaarden

4.1. Inleiding

Bij de voorbereiding van een projectafwijkingbesluit moeten relevante aspecten in beeld worden gebracht. Het vaststellen van een projectafwijkingbesluit kan gevolgen hebben voor de belangen van natuur en milieu, voor cultuurhistorische, landschappelijke en archeologische waarden, de waterhuishouding en andere waarden. In onderstaande paragrafen wordt op de verschillende thema's ingegaan.

4.2. Milieueffectrapport (MER)

Beleid/regelgeving

Bij de voorbereiding van een besluit tot vaststelling van een projectafwijkingbesluit dient op grond van verschillende kaders nagegaan te worden of voor de activiteiten die met het projectafwijkingbesluit worden mogelijk gemaakt, een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld of niet.

Het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) regelt wanneer een m.e.r.-procedure moet worden doorlopen (onderdeel C) en wanneer er een m.e.r.-beoordeling aan de orde is (onderdeel D). In een m.e.r.-beoordeling (onderdeel D) kijkt het bevoegd gezag of een project mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen heeft. Als dat zo is, moet een m.e.r.-procedure worden doorlopen.

In de situatie dat er niet wordt voldaan aan de voorwaarden in kolom 2 van onderdeel D kan het toch voorkomen dat er een MER gemaakt moet worden. In bepaalde gevallen kan een activiteit met een kleinere omvang wel degelijk belangrijke nadelige milieugevolgen hebben. In die situatie zal toch gekeken moeten worden of er eventueel een MER noodzakelijk is aan de hand van de criteria van Bijlage II van de Europese richtlijn 2001/42/EG.

Uit deze vormvrije m.e.r.-beoordeling zijn twee uitkomsten mogelijk:

- Belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten. In dat geval zijn er geen extra procedurele verplichtingen. In de toelichting wordt gemotiveerd dat er geen m.e.r. of m.e.r.-beoordeling nodig is;
- Belangrijke nadelige milieugevolgen zijn **niet** uitgesloten. In deze situatie moet een m.e.r.-beoordeling plaatsvinden of er kan direct worden gekozen voor een m.e.r. Doorgaans zal voor de laatste optie worden gekozen.

De toetsing in het kader van de vormvrije m.e.r.-beoordeling dient te geschieden aan de hand van de selectiecriteria in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling. In deze bijlage staan drie hoofdcriteria centraal:

- de kenmerken van het project;
- de plaats van het project;
- de kenmerken van de potentiële effecten.

Situatie plangebied

Het project maakt een zonneveld met een netto-oppervlakte van ca. 2,8 hectare mogelijk. Uit een uitspraak van de Raad van State blijkt dat een zonneveld niet is aan te merken als stedelijk ontwikkelingsproject (categorie D11.2) of als een industriële installatie bestemd voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water (categorie D 22.1). Daarnaast is een zonneveld niet aan te merken als landinrichtingsproject (categorie D.9). Niet elke ontwikkeling in het buitengebied betreft een landinrichtingsproject. Een tijdelijke functiewijziging van 4,3 hectare heeft onvoldoende substantieel karakter om aangemerkt te kunnen worden als een landinrichtingsproject als bedoeld in het Besluit mer.³ Naar analogie kan worden beargumenteerd dat een tijdelijk zonneveld met een netto-oppervlakte van ca. 2,8 hectare (zonnepanelen met toebehoren en onderhoudspaden) en een bruto-oppervlakte van ca. 4,5 hectare (netto-oppervlakte + landschappelijke inpassing) niet is aan te merken als landinrichtingsproject als bedoeld in de Wet inrichting landelijk gebied. De ontwikkeling van een zonneveld valt pas onder deze categorie als deze onderdeel uitmaakt van een groter landinrichtingsproject. Dit laatste was bijv. het geval bij een zonneveld van 117 hectare.⁴

³ ABRvS 14 augustus 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2770.

⁴ Rb. Noord-Nederland 21 maart 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:1061.

Gelet op de kenmerken van het project, en de kenmerken van de potentiële effecten zullen geen belangrijke negatieve milieugevolgen optreden. Eén en ander blijkt tevens uit dit hoofdstuk waarbij uitgebreid is ingegaan op de milieu- en omgevingsaspecten.

Conclusie

Kortom, er is geen m.e.r.-procedure, m.e.r.-beoordelingsprocedure of vormvrije m.e.r.-beoordeling vereist bij dit project.

4.3. Milieuzonering

Beleid/regelgeving

De VNG-publicatie *Bedrijven en milieuzonering* (editie 2009) is een algemeen geaccepteerd hulpmiddel in de ruimtelijke ordening. In de publicatie wordt voor een aantal milieuaspecten per milieucategorie een indicatieve afstand aangegeven die aangehouden wordt voor beoordeling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Deze afstanden zijn van belang wanneer in de directe nabijheid van bedrijvigheid geluidsgevoelige bestemmingen zoals woningen worden gerealiseerd en vice versa. Door middel van nader onderzoek kan eventueel gemotiveerd afgeweken worden van de richtafstand uit de VNG-publicatie.

Situatie plangebied

De initiatiefnemer (NRG2all) wil op het perceel aan de Wolfsdijk in Ede een zonneveld realiseren met een netto-oppervlakte (zonnepanelen met toebehoren en onderhoudspaden) van ca. 2,8 hectare. De oppervlakte van de landschappelijke inpassing bedraagt ca. 1,7 hectare, waardoor de bruto-oppervlakte (netto-oppervlakte + landschappelijke inpassing) ca. 4,5 hectare bedraagt. Hiermee kan potentieel 4,5 MW_p aan vermogen gerealiseerd kan worden. Verder worden er een inkoopstation en een transformatorstation gerealiseerd.

Eventuele geluidhinder zou door transformatoren kunnen ontstaan. Het betreft transformatoren die vergelijkbaar zijn aan die in woonwijken. Voor transformatorstations (een buitengewoon conservatieve benadering van de te plaatsen transformatoren; deze zijn doorgaans veel kleiner dan transformatorstations) geldt een te hanteren afstand van 30 meter.

Het inkoopstation en het transformatorstation hebben een bronvermogen van minder dan 10 MVA. In de VNG-uitgave *'Bedrijven en milieuzonering'* valt dit onder de activiteit 'elektriciteitsdistributiebedrijven met transformatorvermogen tot 10 MVA'. Voor deze activiteit is in de richtafstandentabel voor het aspect geluid van 30 meter opgenomen en voor gevaar 10 meter. Dit betekent dat wordt geadviseerd om, op basis van een goede ruimtelijke ordening, een afstand van minimaal 30 meter aan te houden tot geluidsgevoelige functies, zoals woningen.

Tussen de kadastrale grenzen en de omheining bevindt zich een zone van 7 m. Verder ligt er nog een zone van 4 meter tussen de omheining en de zonnepanelen. In deze zone bevindt zich een onderhoudspad ten behoeve van het zonneveld. Binnen een straal van 30 meter rondom de zonnepanelen zijn geen bestaande woningen aanwezig. De transformatoren liggen nog verder in het midden van het plangebied op een grotere afstand van omliggende woningen. De transformatoren veroorzaken daarmee naar alle waarschijnlijkheid geen hinder voor omliggende woningen.

Daarnaast is het niet mogelijk om deze bestaande omliggende woningen of een nieuwe mantelzorgwoning volgens het bestemmingsplan of vergunningvrij op minder dan 30 meter van de twee transformatoren van het zonneveld te bouwen. Met betrekking tot geluid blijft dan ook een aanvaardbaar woon- en leefklimaat aanwezig.

Binnen het plangebied wordt geen nieuwe geluidgevoelige bestemming gerealiseerd. Bestaande bedrijven worden niet extra belemmerd.

Conclusie

Het aspect milieuzonering is geen belemmering voor dit plan.

4.4. Ecologie/natuur

Beleid/regelgeving

Voor ruimtelijke ingrepen of bestemmingsplanwijzigingen is de natuurwetgeving relevant. Binnen de natuurwetgeving wordt onderscheid gemaakt in bescherming van soorten en gebieden. Onlangs zijn drie wettelijke regimes samengevoegd tot één nieuwe Wet natuurbescherming. De Wet natuurbescherming is per 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Vergelijkbaar met het oude wettelijke regime maakt de nieuwe Wet natuurbescherming onderscheid in gebieds- en soortenbescherming. De gebiedsbescherming was voorheen met name gereguleerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en de soortenbescherming vond zijn grondslag in de oude Flora- en faunawet. Daarnaast is er het provinciale beschermingskader van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelzone (GO) dat een samenhangend netwerk van natuurgebieden nastreeft.

Soortenbescherming

Vergelijkbaar met de oude Flora- en faunawet (april 2002) richt de Wet natuurbescherming zich op de instandhouding van populaties van soorten die bescherming behoeven.

Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming in de nieuwe Wet natuurbescherming is mede gebaseerd op bepalingen vanuit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn verwerkt. Bij toetsing aan de Wet natuurbescherming gaat het om soorten en habitats waarvoor, krachtens de Habitat- en Vogelrichtlijn, Natura 2000-gebieden zijn aangewezen en instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Het is van belang na te gaan of er een Natura 2000-gebied binnen de invloedssfeer van de planlocatie ligt, waardoor er mogelijk sprake is van (significant) negatieve effecten. Indien dit het geval is, dienen de mogelijke effecten van de voorgenomen ingrepen op de instandhoudingsdoelen bepaald te worden. Dit kan leiden tot een vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming, middels een verstorings- en verslechteringstoets bij negatieve effecten en een passende beoordeling wanneer er significant negatieve effecten verwacht worden.

Gelders Natuur Netwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszone (GO)

De provincie Gelderland heeft in de Omgevingsvisie en -verordening gebieden aangewezen ter bescherming en versterking van de ecologische structuren.

In het Gelders Natuurnetwerk geldt: in de basis hier geen nieuwe initiatieven. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. Dat zijn ontwikkelingen van een groot algemeen of provinciaal belang of waarvoor – overtuigend gemotiveerd – geen alternatieven bestaan. Voor dergelijke uitzonderingen gelden specifieke spelregels die garanderen dat het Gelders Natuurnetwerk in stand blijft.

Een groot deel van de Gelderse natuurgebieden is internationaal beschermd: de Natura 2000-gebieden. Juist in deze gebieden moet de biodiversiteit worden behouden of verbeterd. De provincie geeft in het natuurbeleid prioriteit aan het behalen van de Natura 2000-doelen in de Natura 2000-gebieden.

De Gelderse Groene Ontwikkelingszone is een gebied waar partners en partijen juist worden uitgenodigd om actief 'groene' doelen mee te helpen realiseren. Er is in dit gebied ruimte voor de verdere ontwikkeling van bestaande en bij het gebied behorende bedrijvigheid of bewoning. Daarbij maakt de provincie onderscheid tussen de mate waarin partijen worden gevraagd om een –extra- bijdrage te leveren aan dit gebied. De provincie wil met haar beleid voor deze zone zo duidelijk mogelijke spelregels hanteren die recht doen aan de doelen in dit gebied.

Situatie plangebied

Gebiedsbescherming

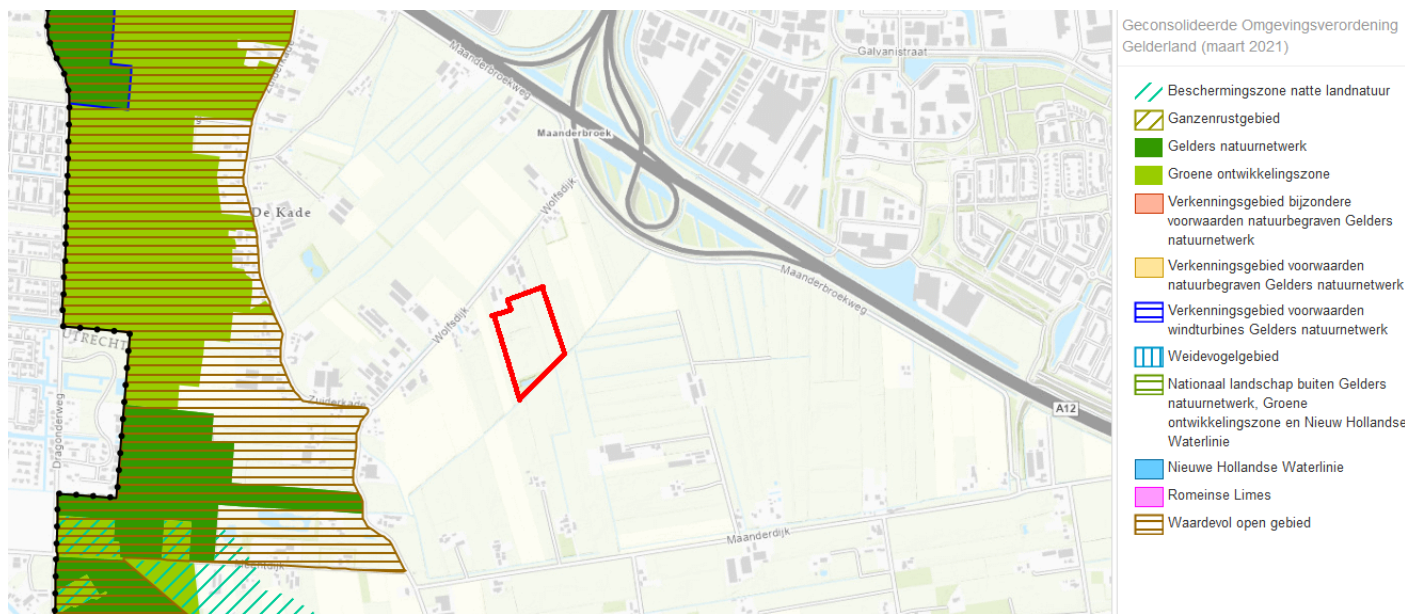
GNN en GO

Het plangebied en de directe omgeving maken geen onderdeel uit van het GNN of de GO. Het plangebied ligt op ongeveer 1,7 kilometer van begrensde GNN-gebied, zijnde gebied 112 Wekeromsche Zand dat aan de zuidkant, aan de rand van de Veluwe ligt. Ten noordoosten ligt het

gebied 110 Kootwijk en 120 Harskampse Zand op ongeveer 3 kilometer afstand.

Met de voorgenomen ontwikkeling (zonneveld) en bijbehorende werkzaamheden kunnen negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN of de GO worden uitgesloten. Van afname van areaal is geen sprake, tevens worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN significant aantasten. Daarnaast wordt het bestemmingsplan niet gewijzigd; de percelen blijven de agrarische bestemming houden. Een toetsing aan het GNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Het plangebied ligt op een ruime afstand van ca. 0,6 km buiten de begrenzing van het GNN. De wezenlijke kenmerken en waarden van de GNN worden niet negatief beïnvloed. Er hoeft daarom geen “Nee, tenzij”-toets te worden doorlopen. De ontwikkeling kan in overeenstemming met de planologische gebiedsbescherming plaatsvinden.

Afbeelding: Belangrijke aandachtspunten uit de Omgevingsverordening Gelderland). Het plangebied bevindt zich binnen de rode omlijning.

Natura 2000

In de omgeving van het plangebied zijn op een afstand minder dan 5 kilometer een of meerdere Natura 2000-gebieden gelegen. Op basis van de Effectenindicator is nagegaan of en in hoeverre enige relatie te verwachten is tussen het de voorgenomen ingreep en de instandhoudingsdoelen van deze Natura-2000 gebieden. Op een afstand van circa 1,2 kilometer ten westen van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Binnenveld en op circa 4,2 kilometer ligt het Natura 2000-gebied Veluwe.

Afbeelding: Het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden

- De afstand van de Natura 2000-gebieden en hun waarden tot het plangebied is dusdanig groot dat voor de meeste storingsfactoren op voorhand kan worden uitgesloten dat deze zullen optreden als gevolg van de voorgenomen activiteit.
- De enige storingsfactor waarvan op voorhand niet duidelijk is of deze relevant is, is 'verzuring en vermessing door N-depositie (stikstofdepositie) uit de lucht'.

Externe werking

Middels de AERIUS-Calculator is de stikstofdepositiebijdrage van voorgenomen initiatief in Natura 2000-gebieden berekend. Uit de rekenresultaten blijkt dat er stikstofdepositiebijdrage groter dan 0,00 mol N/ha/ja in Natura-2000 gebieden als gevolg van de aanleg van het zonnepark in Ede wordt berekend wanneer wordt uitgegaan van STAGE IV materieel. Met intern salderen kan de netto depositie worden beperkt, en wordt voor de aanlegfase ten opzichte van de referentiesituatie een maximale bijdrage van 0,00 mol N/ha/j berekend. Significante negatieve effecten ten gevolge van stikstofdepositie op de omliggende Natura 2000-gebieden zijn daarom uitgesloten en is er geen vergunningsplicht om het project uit te voeren.

Gemakshalve wordt hierbij verwezen naar de bijlagen 'Ecologische quickscan' en 'Stikstofdepositie' die als bijlagen bij de toelichting zijn gevoegd.

Soortenbescherming

Ten aanzien van beschermde soorten in het kader van de Wnb zijn er geen overtredingen van verbodsbepalingen te verwachten mits:

- Buiten het broedseizoen wordt gewerkt (broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot eind augustus);
- Of tijdens het broedseizoen voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied laten inspecteren op broedgevallen door een erkend ecooloog. Bij afwezigheid van broedende vogels vrijgave van het werkterrein door de ecooloog;
- Of voor het broedseizoen wordt begonnen zodat broedvogels tijdig een andere broedlocatie kunnen kiezen en zo niet verstoord worden. Het dempen van de sloot in één richting naar de Nieuwe wetering toe gebeurt en buiten de voortplantingsperiode van amfibieën uit te voeren (voortplantingsperiode: maart-half september)

Door het nemen van voorzorgsmaatregelen, wordt een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen en hoeft voor de ontwikkeling van het terrein geen ontheffing te worden aangevraagd.

Programma biodiversiteit

In 2019 is door het college het programma biodiversiteit vastgesteld. Hierin is vastgelegd dat elke ruimtelijke ontwikkeling een bijdrage moet leveren aan de versterking van de biodiversiteit.

De bevindingen uit de natuurtoets en het veldbezoek zijn overgenomen in de landschappelijke inpassing. Hierin wordt o.a. ingezet op het aanplanten van een haag van inheemse heesters, bloem- en kruidenrijke bufferzoom, het terugbrengen van de poel en het creëren van een natuurvriendelijke oever waardoor het planvoornemen een positieve impact heeft op de biodiversiteit.

Conclusie

De Wet natuurbescherming en de omgevingsverordening van de provincie Gelderland vormen geen belemmering voor de voorgenomen ingreep.

4.5. Water

Beleid/regelgeving

Het gemeentelijke beleid qua water staat beschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018 - 2022, Verbindend water. Dit plan is een gezamenlijk product van Gemeente Ede en Waterschap Vallei & Veluwe. De belangrijkste gidsprincipes voor de omgang met water, die in het Gemeentelijk rioleringsplan worden beschreven zijn:

- We streven naar een duurzame en gezonde stad
- We blijven gebruikt water hygiënisch verantwoord verwerken
- We houden schoon water schoon
- We hanteren de trits 'vasthouden, bergen en dan pas afvoeren van regenwater'
- We gebruiken regenwater waar het valt
- We benutten de inrichting van de openbare ruimte
- We gebruiken water om de herkenbaarheid van woonmilieus te versterken

In het Bouwbesluit 2012 is in artikel 6.18 aangegeven dat de perceeleigenaar de eerste verantwoordelijkheid heeft voor de opvang van hemelwater. Afkoppeling van daken gebeurt bij voorkeur via zichtbare afvoer en infiltratie en wel om de volgende reden:

- foutieve afkoppeling zichtbaar (voorkoming bodemvervuiling)
- bewustwording burger
- verbeteren kwaliteit leefomgeving

Op grond van artikel 10.33 Wet milieubeheer hebben Gemeenten de zorgplicht ten aanzien van de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, dat vrijkomt bij de binnen het grondgebied van de gemeente gelegen percelen. Percelen die, gerekend vanaf de kadastrale perceelsgrens, op 40 m van de gemeentelijke riolering liggen zijn verplicht aan te sluiten. Percelen die op een grotere afstand liggen moeten een individuele zuiveringsvoorziening (IBA) aanleggen, die voldoet aan de wettelijke eisen vastgelegd in het Besluit lozing afvalwater huishoudens en de bijbehorende Regeling lozing afvalwater huishoudens. Op basis van doelmatigheid kan hier in bepaalde gevallen van afgeweken worden.

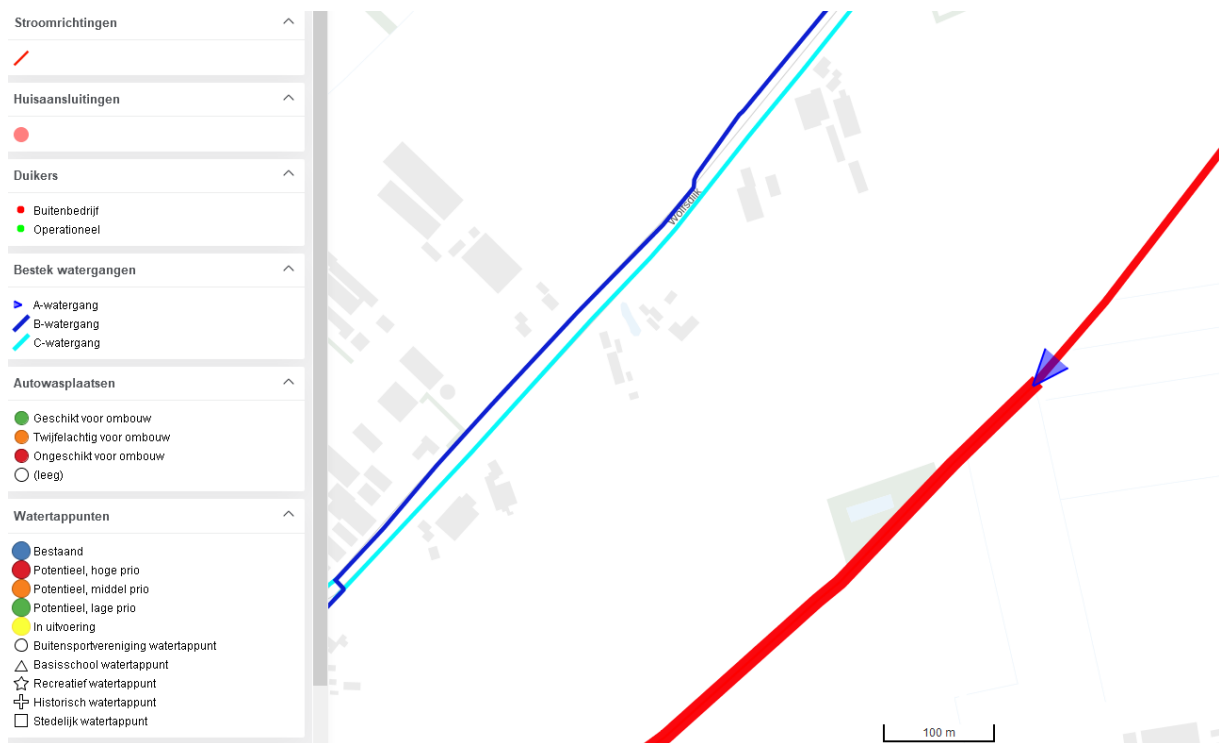
Situatie plangebied

Op 17 februari 2021 heeft hierover afstemming plaatsgevonden met Waterschap Vallei en Veluwe. Vanuit het Waterschap wordt met name aandacht gevraagd voor het behouden van de beschermingszones. Hoofdpunten zijn verwerkt in onderstaande waterparagraaf.

- Het plangebied is volgens de Omgevingsverordening Gelderland gelegen in een intrekgebied. In Artikel 2.38 staat de instructieregel opgenomen dat een bestemmingsplan voor gronden binnen een intrekgebied de winning van fossiele energie niet mogelijk maakt. Het voorgenomen initiatief heeft echter als doelstelling om duurzame energie op te wekken door middel van zonnepanelen. Dit is daarom mogelijk binnen een Intrekgebied.
- De aanwezige watergangen in het plangebied betreffen C-watergangen. Deze watergangen blijven behouden.
- Aan de zuidzijde, buiten het plangebied, grenst het initiatief aan een A-watergang, namelijk de Nieuwe Wetering. Hieromheen ligt een onderhoudsstrook en daaraan grenzend een beschermingszone. Het zonnepark ligt op geruime afstand van deze zones.
- Aan de zuidzijde wordt het gebied rondom de C-watergang verlaagd om zo een natte zone te creëren. Hierdoor krijgen planten zoals de kattenstaart en de gele lis meer groeikansen. Tevens is

het een ideale verblijfsplaats voor watergebonden insecten en amfibieën die (weide)vogels aantrekken. Het karakteristieke profiel van de Nieuwe Wetering wordt intact gehouden.

- De voorziene ontwikkeling van zonnepanelen wordt niet gezien als verhard oppervlak, aangezien tussen de rijen van de panelen ruimte is om het regenwater via de bodem te infiltreren. Doordat het oppervlak niet verhard wordt zal hemelwater niet versneld worden afgevoerd. Door de gekozen beplanting en worteling daarvan in de ondergrond kan regenwater in de bodem blijven infiltreren. De kansen die hierdoor ontstaan voor de bodemkwaliteit staan verderop in deze onderbouwing beschreven.
- De poel aan de zuidzijde van het plangebied blijft behouden en wordt versterkt door het opruimen van afvalhout en slib en het opnieuw uitbaggeren van de poel. Hierdoor ontstaat hier weer kwalitatieve natuur.

Afbeelding: kaart met relevante waterinformatie ter plaatse van het zonneveld

Conclusie

De waterhuishoudkundige situatie zal door de realisatie van het zonnepark niet wijzigen. Hemelwater spoelt af van de zonnepanelen en kan vrij in de bodem infiltreren. Onder de panelen wordt geen verharding aangebracht en het hemelwater wordt daarom ook niet versneld afgevoerd. De bestaande waterlopen blijven behouden. Daarnaast wordt een flauwe oever die uitkomt op de Nieuwe Wetering gerealiseerd en wordt de bestaande poel hersteld.

De conclusie is dat het project uit het oogpunt van waterhuishouding uitvoerbaar is en geen aanvullende maatregelen nodig zijn.

4.6. Bodem

Beleid/regelgeving

Sinds 1 januari 2008 is in het Besluit Bodemkwaliteit (Bbk) vastgelegd hoe we in Nederland omgaan met het hergebruik van schone en licht verontreinigde grond en de bescherming van de bodem. Bij de verlening van een omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan dient te worden bepaald of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het toekomstige gebruik.

De gemeente Ede heeft specifiek bodembeleid. In de bodemkwaliteitskaart wordt de chemische bodemkwaliteit weergegeven binnen de zone van 0 tot 2 meter beneden maaiveld. De bodemkwaliteitskaart is vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders op 19 juni 2018. Uit de bodemkwaliteitskaart blijkt dat de bodem van Ede in het algemeen van een goede milieu hygiënische kwaliteit is.

Daarnaast kent de gemeente Ede een vrijstellingsregeling. Dit houdt in dat B&W vrijstelling kan verlenen van de bodemonderzoekplicht bij een omgevingsvergunning of bij een bestemmingsplanwijziging, omdat er al voldoende gegevens zijn met betrekking tot de bodemkwaliteit. Voorwaarde hierbij is wel dat uit historisch onderzoek is gebleken dat het terrein niet verdacht is van bodemverontreiniging door bijvoorbeeld bedrijfsactiviteiten of calamiteiten.

Situatie plangebied

De locatie is onverdacht voor bodemverontreinigingen. Voor zover bekend zijn de gronden alleen in gebruik geweest als bouwland. Op Wolfsdijk 11 heeft rond 2010 demping plaatsgevonden van een waterpartij, maar ook dat is geen reden bodemverontreiniging te verwachten. Er zijn geen bodemonderzoeken bekend, geen tanks aanwezig geweest en de locatie is niet verdacht voor asbest of niet-gesprongen explosieven. Het gebruik als zonnenveld is niet bodemgevoelig. De grondwerkzaamheden zullen beperkt zijn en kunnen worden uitgevoerd op basis van de bodemkwaliteitskaarten voor Ede. Er is daarom geen bodemonderzoek nodig voor de omgevingsvergunning en er zijn geen specifieke aandachtspunten voor het onderdeel bodem.

Conclusie

Het aspect bodemkwaliteit levert geen belemmeringen voor dit plangebied.

4.7. Archeologie

Algemeen

In 2018 is de erfgoednota 'Erfgoed maakt Ede! Erfgoedbeleid gemeente Ede 2018' door de gemeenteraad vastgesteld. In deze nota is het integrale erfgoedbeleid van de gemeente vastgelegd, waar archeologie een onderdeel van uit maakt. In de erfgoednota zijn de wettelijke kaders uit de Erfgoedwet uit 2016 verwerkt. Wat betreft archeologie zijn de wettelijke kaders in de Erfgoedwet niet wezenlijk veranderd. Het gemeentelijk archeologiebeleid zoals vastgesteld in de archeologienota uit 2012 'Archeologie in Evenwicht, Archeologienota gemeente Ede 2012-2015' blijft daarom van kracht.

De archeologienota uit 2012 stoelt op de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (2007), een wetswijziging van de Monumentenwet. Met deze wetswijzigingen heeft de zorg voor het archeologisch erfgoed een prominenter plaats gekregen in het proces van de ruimtelijke planvorming. Gemeenten zijn wettelijk verplicht bij vaststelling van een bestemmingsplan en bij het bestemmen van de in dat plan begrepen grond rekening te houden met zowel de bekende als de te verwachten archeologische waarden.

Op een aantal punten biedt de wet de gemeente ruimte om archeologieregels op eigen wijze in te vullen. Met de archeologienota uit 2012 is deze ruimte benut en is gemotiveerd hoe in Edese bestemmingsplannen met archeologie wordt omgegaan. In de nota zijn onder andere een aantal vrijstellingen voor archeologisch onderzoek opgenomen en is een verruiming (versoepeling) van de in de wet vastgelegde ondergrenzen doorgevoerd. De nota vormt de basis voor de archeologische regeling in dit plan. Bij de inventarisatie van bekende en te verwachten archeologische waarden in het onderhavige plangebied is gebruikt gemaakt van de Cultuurhistorische Waardenkaart Ede.⁵

Situatie plangebied

In het bijgevoegde figuur is het gehele bestemmingsplangebied te zien, zoals weergegeven op de Cultuurhistorische Waardenkaart, kaartbijlage archeologie (2013). De groene kleur geeft aan dat de trefkans op archeologische resten in het plangebied laag is, geel staat voor een middelhoge verwachting en oranje voor een hoge verwachting. Op de Cultuurhistorische Waardenkaart heeft het plangebied een middellage integrale cultuurhistorische betekenis.

⁵ Keunen, L.J., L.M.P. van Meijel, J. Neefjes, N.W. Willemse, T. Bouma, S. van der Veen & J.A. Wijnen, 2013: Cultuurhistorische Waardenkaart Ede; een interdisciplinaire studie naar het aardkundig, archeologisch, historisch-geografisch, historisch-bouwkundig en -stedenbouwkundig erfgoed in de gemeente Ede, RAAP-rapport 2500, Weesp.

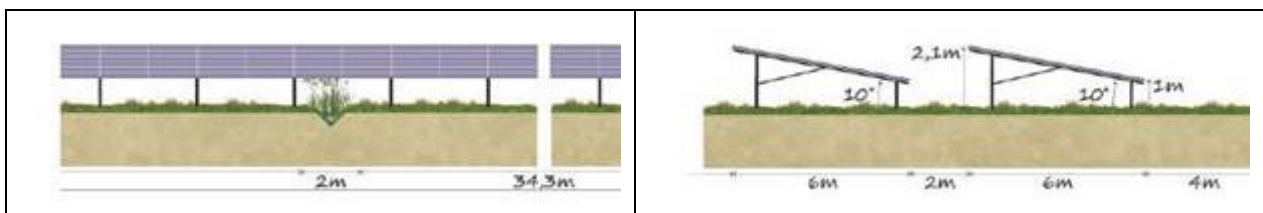
Archeologische verwachtingszones

- Archeologisch en bouwhistorisch kansrijke locaties
- Hoge verwachting, waarschijnlijk goede conservering
- Hoge verwachting, mogelijk goede conservering
- Middelmattige verwachting
- Lage verwachting, natte landschapszones
- Lage verwachting
- Weg- en spoortaluds
- Water

Afbeelding: Uitsnede Cultuurhistorische Waardenkaart, kaartbijlage archeologie (RAAP-rapport 2500).

In de zone met de hoge archeologische verwachtingswaarde vindt geen bodemverstoring plaats. Hier worden geen zonnepanelen, kabels e.d. geplaatst.

In de zone met de middelhoge verwachtingswaarde worden wel zonnepanelen geplaatst. De bodemverstoring die daarmee gepaard gaat is echter zeer beperkt:
De palen (stijlen) van de stellages worden de grond in gedreven, tot ca. 60-70 cm -mv. Dit zijn metalen profielen die op ca. 4 meter afstand van elkaar worden geplaatst (zie onderstaande afbeelding). Als het vanwege de lokale draagkracht van de bodem nodig is, worden de profielen tot op ca. 2 meter van elkaar geplaatst.

Afbeelding: Voor- en zijaanzicht stellages zonnepanelen.

De kabels van zonnepanelen naar de trafo's binnen de omheining van het zonnepark worden bovengronds aangelegd. Er vindt geen bodemverstoring plaats.

Bodemverbetering voor het onderhoudspad en de plaatsing van camera's vindt plaats. Deze werkzaamheden reiken niet dieper dan 40 cm -mv.

Het onderhavige project voorziet in een directe mogelijkheid tot realisatie van het zonneveld. Op basis van de informatie op de Cultuurhistorische Waardenkaart Ede is de kans klein dat tijdens de beoogde werkzaamheden belangrijke archeologische resten worden geraakt. Uitvoering van de bestemming zal niet leiden tot onevenredige aantasting van archeologische waarden. Hoewel er in het zuidelijke deel een hoge en middelhoge archeologische verwachting geldt, is de ingreep in de bodem dusdanig beperkt dat een beschermende planologische regeling niet noodzakelijk is.

De meldingsplicht bij Onze minister, namens deze de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, van een zaak die in het plangebied wordt aangetroffen en waarvan redelijkerwijs kan worden vermoed dat het een archeologische vondst betreft, blijft van kracht (Erfgoedwet 2016, artikel 5.10).

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat het aspect archeologie geen belemmering vormt voor het vaststellen van het projectafwijkingbesluit.

4.8. Cultuurhistorie

Beleid/regelgeving

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening moeten naast de in de grond aanwezige of te verwachten monumenten, ook cultuurhistorische waarden in het plangebied worden meegewogen bij een afwijkingbesluit in het kader van de Wro.

De cultuurhistorische waardenkaart (CHW) vormt in de gemeente Ede de basis voor de cultuurhistorische inbreng bij het opstellen van ruimtelijke plannen. De CHW betreft een uitwerking van het gemeentelijke erfgoed- en archeologiebeleid. Het is een integraal ruimtelijk beleidskader waarin alle aardkundige, archeologische, cultuurlandschappelijke en historisch (steden-)bouwkundige sporen bijeen zijn gebracht en integraal zijn gewogen. Daarmee is een helder totaalbeeld ontstaan van aanwezige en te verwachten cultuurhistorische waarden. De integrale cultuurhistorische beleids- en waarderingskaart, de feitelijke CHW, toont vier categorieën cultuurhistorisch waardevolle zones.⁶

⁶ Zie <https://www.ede.nl/vrije-tijd-en-toerisme/kunst-en-cultuur/cultuurhistorische-waardenkaart/>.

CULTUURHISTORISCH WAARDEVOLLE ZONES	
	Cultuurhistorisch Waardevolle Zone 1: hoge cultuurhistorische betekenis (landschap, archeologie en historische (steden)bouwkunst)
	Cultuurhistorisch Waardevolle Zone 2: middelhoge cultuurhistorische betekenis
	Cultuurhistorisch Waardevolle Zone 3: middellage cultuurhistorische betekenis
	Cultuurhistorisch Waardevolle Zone 4: lage cultuurhistorische betekenis

Afbeelding: Ligging plangebied ten opzichte van de cultuurhistorische waardenkaart

Het plangebied valt binnen Cultuurhistorisch Waardevolle Zone 3 van de Cultuurhistorische Waardenkaart. Voor deze zone geldt de volgende beleidsstrategie:

Het aanwezige erfgoed is een weerslag van de plaatselijke historische ontwikkeling en als zodanig onderdeel van het cultuurlandschap van Ede. Het gebied draagt bij aan de lokale identiteit, maar de samenhang is op onderdelen vertroebeld. Ontwikkelingen bieden een kans om de kwaliteit te verbeteren. Bij deze transformatie dient een basiszorgvuldigheid te worden betracht, met aandacht voor de historische kenmerken van het gebied.

Ten behoeve van het formuleren van cultuurhistorische randvoorwaarden, uitgangspunten en aanbevelingen omvat het volgende hoofdstuk een bondige historisch-ruimtelijke analyse.

Ontwikkelingsgeschiedenis

Het plangebied ligt in de Gelderse Vallei en maakt onderdeel uit van het Maanderbroek. Broeken zijn oudere ontginningen op natte zandgronden en venige gronden, die vanaf de Middeleeuwen zijn ontgonnen. Hoewel op topografische kaarten uit de 19de en 20ste eeuw geen percelering in dit gedeelte van het Maanderbroek staat weergegeven, is het gebied vermoedelijk al voor 1850 in cultuur gebracht

en zijn de gronden in gebruik genomen als wei- en hooiland.⁷ Op een kaart die in 1655 werd vervaardigd door cartograaf Nicolaes van Geelkercken is De Nieuwe Wetering - die langs het huidige plangebied stroomt - reeds weergegeven. In de Maanderdijk - die de grens van het Buurtschap Manen vormde - staat de Maandersluis ingetekend. Ten zuiden van de Maanderdijk zijn op deze kaart de verschillende stegen (o.a. Rijnsteeg, Slagsteeg) en agrarische erven (o.a. Dickenes, Harsloo) in De Kraats (destijds 't Wageningsbroeck) opgenomen.

Kaart van de Gelderse Vallei, vervaardigd door Nicolaes van Geelkercken in 1655 (noorden rechts).

Perceelsgrenzen van het kadastraal minuutplan 1811-1832 geprojecteerd op een actuele luchtfoto (bron: www.hisgis.nl).

Tot het einde van de 19de eeuw vonden binnen en in de omgeving van het plangebied geen grootschalige ruimtelijke veranderingen plaats. In het eerste kwart van de 20ste eeuw ontwikkelde zich geleidelijk een open bebouwingslint langs de Wolfsdijk. Deze weg was voorheen geheel onbebouwd geweest. In de naoorlogse periode leidde de opkomst van de intensieve veehouderij tot een verdichting van het bebouwingspatroon. Door toevoeging van grote stallen en silo's op de agrarische erven veranderde het landschapsbeeld. Ook werd in de jaren 50 van de vorige eeuw aan de noordzijde van het Maanderbroek de autosnelweg A12 aangelegd. Ondanks deze ruimtelijke verandering is thans nog sprake van een relatieve openheid van het cultuurlandschap.

⁷ De reden is vermoedelijk dat de watergangen in dit gebied een geringe breedte hebben, waardoor kartering op de topografische kaarten in het verleden niet heeft plaatsgevonden. Op de kadastrale kaart 1811-1832 - die eigendomsgrenzen in plaats van fysieke grenzen weergeeft - is de verkavelingsstructuur wel herkenbaar.

Cultuurhistorische waarden

Landschapstype

Het landschapstype waar het plangebied onderdeel van uitmaakt valt volgens de Cultuurhistorische Waardenkaart Ede te typeren als een jonge vochtige landbouwontginning, die in het verleden weinig tot niet bebouwd was (hn1o). Uit het kadastraal minuutplan 1811-1832 blijkt dat de gronden destijds echter al wel waren verkaveld en werden gebruikt als grasland. Vermoedelijk is sprake van een oudere landbouwontginning.

Historisch-ruimtelijke structuren

Blijkens de deelkaart 'Cultuurlandschap en historische landschapselementen' van de Cultuurhistorische Waardenkaart Ede komen binnen en nabij het plangebied enkele cultuurhistorisch waardevolle structuren voor. Het gaat daarbij om de Nieuwe Wetering, de Wolfsdijk en historische kavelgrenzen die voor 1832 werden aangelegd. Ten noorden van de Nieuwe Wetering ligt een wal, die vermoedelijk redelijk recent is aangelegd (niet te relateren aan topografie 1850 of 1900). Het toponiem 'hooikamp' duidt op het vroegere gebruik van de gronden als hooiland.

Fragment deelkaart 'Cultuurlandschap en historische landschapselementen' van de Cultuurhistorische Waardenkaart Ede.

Rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en karakteristieke panden

Binnen het plangebied bevinden zich geen objecten of terreinen met een beschermde status als rijksmonument of gemeentelijk monument. Evenmin komt binnen of in de omgeving bebouwing voor die staat op de lijst van potentiële karakteristieke panden.

Effecten van het plan op de aanwezige cultuurhistorische waarden

Het planvoornemen heeft betrekking op de realisatie van een zonneveld. Gelet op de beleidsstrategie die behoort bij Cultuurhistorisch Waardevolle Zone 3 van de Cultuurhistorische Waardenkaart dient bij ruimtelijke ingrepen een basiszorgvuldigheid te worden betracht, met aandacht voor de historische kenmerken van het gebied.

Het planvoornemen voorziet in het behoud van de Nieuwe Wetering. Gelet op de ontginningsgeschiedenis van het Maanderbroek vormt deze wetering een ruimtelijke structuur met een zeer hoge cultuurhistorische waarde. Vanuit cultuurhistorisch perspectief wordt het als positief beoordeeld, dat het profiel en beloop van de wetering niet worden aangetast en dat de zonnepanelen op ruime afstand van de watergang worden gepositioneerd. De aanleg van een nattere zone ten noorden van de wetering wordt beschouwd als een passend alternatief voor een natuurvriendelijke oever langs de wetering. Hierdoor blijft het cultuurhistorische karakter van de Nieuwe Wetering - als

rechte hoofdwatgang die in de 17de eeuw werd gegraven door de mens ten behoeve van de ontginning van het veengebied Maanderbroek - afleesbaar in het landschap.

Vanuit cultuurhistorisch perspectief wordt positief geadviseerd over het behoud van de kleinere watergangen binnen het plangebied en langs de randen daarvan. Door handhaving van de sloten blijft het gaaf bewaard gebleven verkavelingspatroon in dit gebied intact.

Geconcludeerd wordt dat de cultuurhistorisch waardevolle structuren binnen het plangebied gehandhaafd blijven. Oude landschapselementen worden ingepast in het ruimtelijk ontwerp van het zonneveld. Daarnaast wordt met de landschappelijke inrichting rekening gehouden met de relatieve openheid en rationele verkaveling van het gebied. Vanuit cultuurhistorisch perspectief bestaat er geen bezwaar tegen het plan.

4.9. Landschap

Beleid

Voor het gebied is het 'Beeldkwaliteitsplan Buitengebied Ede' uit 2011 van kracht. Het beeldkwaliteitsplan richt zich op de vormgeving, situering en landschappelijke inpassing van gebouwen. Het beeldkwaliteitsplan heeft de status van welstandsnota voor het buitengebied. Bij de toetsing zal niet altijd toetsing aan alle beeldkwaliteitscriteria nodig zijn. Ontwikkelingen kunnen verschillen in de mate waarin er sprake is van verandering op het betreffende erf. Vervangende nieuwbouw op dezelfde plek is natuurlijk veel minder ingrijpend dan sloop van bedrijfsgebouwen en terugbouw van woningen. In het eerste geval kan bijvoorbeeld worden volstaan met toetsing aan de beeldkwaliteitscriteria op bebouwingsniveau. Bij de begeleiding van de bouwplannen door de gemeente zal worden aangegeven welke criteria van toepassing zijn. In bijzondere gevallen kunnen de beeldkwaliteitscriteria ontoereikend zijn. In zo'n geval kunnen de algemene welstandscriteria uit hoofdstuk 10 worden toegepast.

Situatie plangebied

Dit plan is getoetst aan de geldende kaders voor het buitengebied, waaronder het beeldkwaliteitsplan buitengebied Ede uit 2011 en het programma buitengebied uit 2016. Het perceel ligt in het heide- en broekontginningslandschap en is reeds goed ingepast. De kenmerkende smalle verkaveling en watergangen worden behouden en wordt geaccentueerd door het opdelen van het zonneveld. De karakteristieke rationele verkaveling haaks op de weg wordt geaccentueerd met een inheemse haag. Tegelijkertijd wordt de inbreuk op de openheid beperkt door de aanwezigheid van hogere landschapselementen in de omgeving, zoals de populierenrijen en het bosje aan de Nieuwe Wetering. Aan de noordzijde, aangrenzend aan bestaande erven, worden hierin boomvormers (els) geplaatst om aan te sluiten bij de karakteristieke erfbeplanting. Noodzakelijke omheining (natuurlijk hekwerk) staat aan de binnenzijde van de hagen. Met op de hoekpunten beveiligingscamera's. Het bestaande bosje met poel aan de zuidzijde van de kavel maakt integraal onderdeel uit van de inpassing. Aan de zuidzijde vindt maaiveldverlaging plaats waarmee natte omstandigheden worden gecreëerd zonder afbreuk te doen aan het rationele profiel van de Nieuwe Wetering. Ook wordt hier een keverbank geplaatst. Het gehele terrein is ingericht als kruiden- en bloemrijke weide (zoals Cruydhoeck G1 of N1). Het zonneveld wordt ontsloten via het bestaande erf, via een bestaande inrit. Binnen het zonnepark wordt geen verharding aangebracht.

Verder is het plan voorzien van een zorgvuldig uitgewerkt inrichtingsplan met landschappelijke inpassing. Zie paragraaf 2.2 en de bijlage 'Inrichtingsplan met landschappelijke inpassing'.

Conclusie

Vanuit landschappelijk oogpunt is er sprake van een positieve ontwikkeling, mits de landschappelijke inpassing wordt uitgevoerd en in stand blijft. Aan de omgevingsvergunning zal het voorschrift worden verbonden dat de bouwwerken pas ten behoeve van het project mogen worden gebruikt, nadat de landschappelijke inpassing is gerealiseerd en in stand wordt gehouden. Dit wordt ook wel een voorwaardelijke verplichting genoemd. Daarnaast geldt de omgevingsvergunning voor een termijn van 25 jaar die begint na aanvang van de bouwwerkzaamheden. Na afloop van deze termijn moet het plangebied binnen drie maanden weer worden teruggebracht tot de toestand die bestond voordat de vergunning werd verleend. De landschappelijke inpassing is hiervan echter uitgezonderd. Dit betekent dat de zonnepanelen, hekwerken en transformator- en inkoopstation na 25 jaar zullen worden

afgebroken, maar dat de landschappelijke inpassing blijft behouden. Dit zorgt ervoor dat de landschappelijke en ecologische winst na 25 jaar niet teniet wordt gedaan.

4.10. Groen

Beleid/regelgeving

Bomen

In 2013 is het bomenbeleidsplan vastgesteld. Uitgangspunt van het bomenbeleidsplan is de focus te leggen op de “belangrijke bomen”, het aanplanten van de juiste boom op de juiste plek en diversiteit aanbrengen in het bomenbestand om weerbaar te zijn tegen ziektes en plagen. Vanuit het bomenbeleidsplan zijn de regels voor het kappen van bomen aangepast en zijn de groenstructuren voor de kernen van de gemeente vastgesteld. De kaarten opgesteld in de Visie Openbare Ruimte vormen hiervoor de basis. Op de groenstructuurkaarten zijn de gebieden vastgelegd waarop zich de groenstructuren bevinden en zijn de gebieden vastgelegd met belangrijk particulier groen. Dit zijn de gebieden waar het groene karakter gehandhaafd dient te worden.

Om het groene karakter in stand te houden hecht de gemeente er belang aan dat bomen binnen projecten gecompenseerd worden zodat er niet ingeboet wordt op het areaal bomen en groen. Per half 2020 heeft de gemeente een Bomenfonds om dit te borgen. Het gemeentelijk Bomenfonds biedt de mogelijkheid om bomen die niet gecompenseerd kunnen worden als ‘geld op de bank te zetten’, zodat de mogelijkheid bestaat om de financiële middelen van de bomen op een later moment in te zetten voor de aanplant van bomen op een andere locatie.

In de zomer van 2016 is de Visie Openbare Ruimte vastgesteld. Hierin is de globale visie voor de inrichting van de openbare ruimte neergelegd, globaal zijn spelregels voor burgerparticipatie omschreven en wordt er een aanzet gegeven naar de te verwachten opgaves die eraan komen voor de gemeente Ede.

Begin 2017 is de Stadsvisie Ede vastgesteld. In deze visie is een gezamenlijke visie opgesteld waarin is beschreven wat de belangrijkste speerpunten zijn voor Ede. Duurzaamheid en een gezonde leefomgeving spelen hierin een belangrijke rol maar ook klimaatadaptatie. Bomen en groen spelen een belangrijke rol in een gezonde leefomgeving. In nieuwe situaties is het daarom belangrijk voldoende ruimte voor groen te reserveren om hieraan bij te dragen.

Japanse duizendknoop

Zorg voor aanvang van werkzaamheden voor een Japanse duizendknoop vrije omgeving. De Japanse duizendknoop is een invasieve exoot: een plant die niet thuishoort in Nederland. De plant verdringt andere planten maar kan ook schade veroorzaken aan kabels en leidingen, schakelkasten, wegen, funderingen, grondlichamen en constructies. De Japanse duizendknoop verspreid zich ontzettend snel. Dit komt omdat er aan de stengels en wortels groeiknoppen zitten. Deze vormen nieuwe planten wanneer ze achterblijven in grondresten of maaisel.

Relevante informatie over de Japanse duizendknoop, de verspreiding en het werken in besmet gebied komt samen in een digitaal loket. Dit loket staat op de gemeentelijke website:

<https://www.ede.nl/wonen-en-leven/natuur-en-landschap/japanse-duizendknoop/>. Het loket bevat informatie voor particulieren, aannemers en andere geïnteresseerde partijen.

Situatie plangebied

Monumentale en waardevolle bomen:

Er zijn op dit perceel geen bomen opgenomen op de monumentale en waardevolle bomenlijst.

Groenstructuur

De te ontwikkelen locatie valt buiten de gemeentelijke groenstructuur.

Invasieve soorten

Voor zover bij ons bekend is er geen besmettingslocatie van de Japanse duizendknoop op de te ontwikkelen locatie.

Conclusie

Het aspect groen vormt geen belemmering voor het projectafwijgingsbesluit.

4.11. Verkeer en parkeren

Beleid/regelgeving

Uitgangspunten voor nieuwe ontwikkelingen zoals deze zijn de door de raad vastgestelde 'Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan' (GVVP) en de nota 'Parkeernormering gemeente Ede'. Daarnaast wordt gekeken naar de verkeersgeneratie voor de toekomstige situatie. Zo wordt gekeken of de nieuwe ontwikkeling de verkeersveiligheid niet beïnvloed. Daarnaast is het uitgangspunt dat alle benodigde parkeerplaatsen op eigen terrein worden gerealiseerd.

Situatie plangebied

Het voorgenumen plan wordt niet toegankelijk voor autoverkeer. Daarom wordt een structurele verkeerstoename uitgesloten. In het kader van onderhoud zal er incidenteel verkeer zijn, maar de intensiteit is te vergelijken met het huidige landbouwverkeer. Parkeerplaatsen zijn dan ook niet noodzakelijk. Alleen tijdens de bouw en ontmanteling van het zonneveld zal er sprake zijn van een hogere verkeersfrequentie.

Conclusie

Het plan zorgt niet voor een toenemende verkeer- en parkeerdruk op de omgeving. Daarmee zorgt het aspect verkeer en parkeren niet voor belemmeringen voor de haalbaarheid van het projectafwijgingsbesluit.

4.12. Geluid (wegverkeerslawaaï / Wet geluidhinder)

Beleid/regelgeving

Sinds het eind van de jaren zeventig vormt de Wet geluidhinder (Wgh) een belangrijk juridisch kader voor het Nederlandse geluidsbeleid. Deze wet biedt geluidsgevoelige bestemmingen (zoals woningen) bescherming tegen geluidhinder van wegverkeerslawaaï, spoorweglawaaï en industriewlawaaï door middel van zonering. De Wgh is daarom sterk gelinkt aan de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

De systematiek van de zonering Wet geluidhinder houdt in dat langs (spoor)wegen en rond gezoneerde industrieterreinen een planologisch aandachtsgebied (de zone) ligt waarbinnen in een aantal situaties bescherming wordt geboden aan geluidsgevoelige bestemmingen. Deze bescherming geldt in de volgende situaties:

- indien middels een ruimtelijk besluit de aanleg van een gemeentelijke of provinciale weg of een gezoneerd industrieterrein wordt mogelijk gemaakt;
- indien middels een ruimtelijk besluit een geluidsgevoelige bestemming in de zone van een (spoor)weg of industrieterrein wordt mogelijk gemaakt;
- indien een reconstructie/wijziging aan een bestaande gemeentelijke of provinciale weg (al dan niet in combinatie met een ruimtelijk besluit) wordt doorgevoerd.

In bovenstaande gevallen geldt voor nieuwe situaties in de zone van een weg een beschermingsniveau van 48 decibel (dB). Dit is de wettelijke voorkeurswaarde. Door middel van een zogenaamde hogere waarde procedure kan het bevoegd gezag in bepaalde gevallen (indien bron- en overdrachtsmaatregelen tekortschieten) gemotiveerd afwijken van de voorkeurswaarde en een hogere geluidsbelasting (zogenaamde hogere waarde) toestaan. Hier staat dan tegenover dat de geluidsisolatie van de betreffende woning onderzocht en, indien sprake is van overschrijding van de norm voor het binnenniveau in de woning, verbeterd dient te worden. De maximale ontheffingswaarde ter plaatse van bestaande woningen bedraagt bij de aanleg van een nieuwe weg 63 dB in stedelijk gebied en 58 dB in buitenstedelijk gebied. In het geval van een reconstructie van een weg geldt een maximale ontheffingswaarde van 68 dB. De maximale ontheffingswaarde voor nieuwe woningen in buitenstedelijk gebied in de zone van een bestaande weg bedraagt 53 dB.

Beschouwing plansituatie

In theorie zou een zonnepark een toename van de geluidsbelasting kunnen veroorzaken bij omliggende woningen i.v.m. reflecties.

Hierbij zijn twee soorten reflecties van belang:

1. Verticale reflecties, waarbij de zonnepanelen functioneren als een soort geluidscherm, en het geluid terug gereflecteerd wordt in de richting waar het vandaan komt. Dit treedt hier niet op, omdat de zonnepanelen onder een kleine hoek t.o.v. het horizontale vlak worden geplaatst.
2. Horizontale reflecties. Deze worden veroorzaakt doordat de bodem, die voorheen absorberend (zacht) was, reflecterend (hard) wordt, zodat het geluid verder wordt gereflecteerd in dezelfde richting. Spoorwegen bevinden zich niet in de nabijheid, dus dat is niet aan de orde. Wel kan verwacht worden dat de woningen gelegen aan de Wolfsdijk, ten zuidwesten van het plangebied, een kleine verhoging van de geluidsbelasting vanwege de A12 zullen ondervinden. Het gaat met name om de woningen Wolfsdijk 19-29 en Wolfsdijk 2-16. De toename is naar verwachting minder dan 1 dB, en daarmee in de praktijk onhoorbaar.

Een zonnepark is geen geluidgevoelig object, waardoor onderzoek in het kader van de Wet geluidhinder vanwege omliggende (spoor)wegen ook achterwege kan blijven.

Vanwege het bovenstaande kunnen we concluderen dat betreffende het milieuaspect geluid de invloed van het zonnepark verwaarloosbaar is. Het verrichten van nader specifiek geluidsonderzoek is dan ook niet aan de orde.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat het aspect verkeerslawaaï geen belemmering vormt dit plan.

4.13. Luchtkwaliteit

Wet- en regelgeving

Op 15 november 2007 is de Wet luchtkwaliteit, hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer (Wm), in werking getreden ter vervanging van het Besluit luchtkwaliteit 2005. In deze wet is gestreefd naar meer flexibiliteit als het gaat om de koppeling van luchtkwaliteitseisen en ruimtelijke ontwikkelingen. Deze flexibiliteit is met name terug te vinden in een verdeling in projecten die wel (IBM) of niet (NIBM) in betekenende mate bijdragen aan de luchtkwaliteit.

De kritische componenten in Nederland zijn fijn stof (PM_{10}) en stikstofdioxide (NO_2). De concentratie van de overige vervuulende stoffen, waaronder benzeen, lood, zwaveldioxide en koolstofoxide, bevindt zich in Nederland ruim onder de grenswaarden.

In de algemene maatregel van bestuur 'Niet in betekenende mate bijdragen' (Besluit NIBM) en de ministeriële regeling NIBM (Regeling NIBM) zijn de uitvoeringsregels vastgelegd die betrekking hebben op het begrip NIBM. Per 1 augustus 2009 geldt als NIBM-grens 3% van de grenswaarde. In de Regeling NIBM is een lijst met categorieën van gevallen (inrichtingen, kantoor- en woningbouwlocaties) opgenomen die niet in betekenende mate bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze gevallen kunnen zonder toetsing aan de grenswaarden voor het aspect luchtkwaliteit uitgevoerd worden. Ruimtelijke ontwikkelingen die wel in belangrijke mate de luchtkwaliteit beïnvloeden (IBM-projecten) zijn opgenomen in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Dit programma heeft tot doel in heel Nederland tijdig te voldoen aan de grenswaarden en omvat enerzijds alle IBM-projecten en anderzijds nationale, regionale en lokale maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit. Middels de jaarlijkse monitoring wordt de luchtkwaliteit in heel Nederland op leefniveau getoetst aan de grenswaarden. Indien nodig wordt middels maatregelen bijgestuurd om tijdig aan de normen te voldoen.

Situatie plangebied

Het project gaat in de gebruiksfase niet gepaard met verbranding van (fossiele) brandstoffen. Ook is er geen sprake van een significante verkeersaantrekkende werking. In de gebruiksfase vindt incidenteel verkeer plaats die samenhangt met het beheer en onderhoud van de zonneparken. Er is daardoor geen sprake van uitbreiding van activiteiten die in betekenende mate bijdragen aan verslechtering van de lokale luchtkwaliteit.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat het aspect luchtkwaliteit geen belemmering vormt voor dit plan.

4.14. Externe veiligheid

Inleiding

Externe veiligheid gaat over het binnen aanvaardbare grenzen houden van risico's voor mens en milieu bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het gaat daarbij uitsluitend om de kans dat derden (omwonenden) dodelijk letsel oplopen door een calamiteit bij een bedrijf of door een ongeval bij het vervoer van gevaarlijke stoffen. Rond bedrijven en langs routes (of buisleidingentracés) waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd, zijn daarom invloedsgebieden ingesteld waarbinnen de risico's moeten worden onderzocht en getoetst voor toekomstige bebouwing. Deze risico's worden uitgedrukt in een plaatsgebonden risico (PR) en een groepsrisico (GR) en betreffen alleen de personen die niet deelnemen aan deze activiteiten.

Het PR is de kans per jaar dat een persoon op een bepaalde plaats overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen, indien hij onafgebroken en onbeschermd op die plaats zou verblijven. Het PR wordt weergegeven met risicocontouren rondom een inrichting of langs een vervoersas. Het GR drukt de kans per jaar uit dat een groep mensen van minimaal een bepaalde omvang overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Bij overschrijding van de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico of een significante toename dient het bevoegd gezag het groepsrisico te betrekken bij de vaststelling van het ruimtelijk besluit. Voor deze groepsrisico verantwoording is de hoogte van het groepsrisico of de toename ervan onderdeel van de afweging. Daarnaast worden factoren meegenomen zoals mogelijke bronmaatregelen ter verlaging van het risico, eventuele alternatieven, de bestrijdbaarheid van het incident en de zelfredzaamheid van de personen in het invloedsgebied. Daarvoor wordt door het bevoegd gezag advies gevraagd aan de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM).

Ongevallen met gevaarlijke stoffen kunnen nader worden onderscheiden in ongevallen met betrekking tot:

- bedrijven;
- vervoer gevaarlijke stoffen door buisleidingen;
- vervoer gevaarlijke stoffen over weg, water of spoor.

Wet- en regelgeving

Het op 27 oktober 2004 in werking getreden Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) regelt hoe een gemeente of provincie moet omgaan met risico's voor mensen buiten een bedrijf als gevolg van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in een bedrijf.

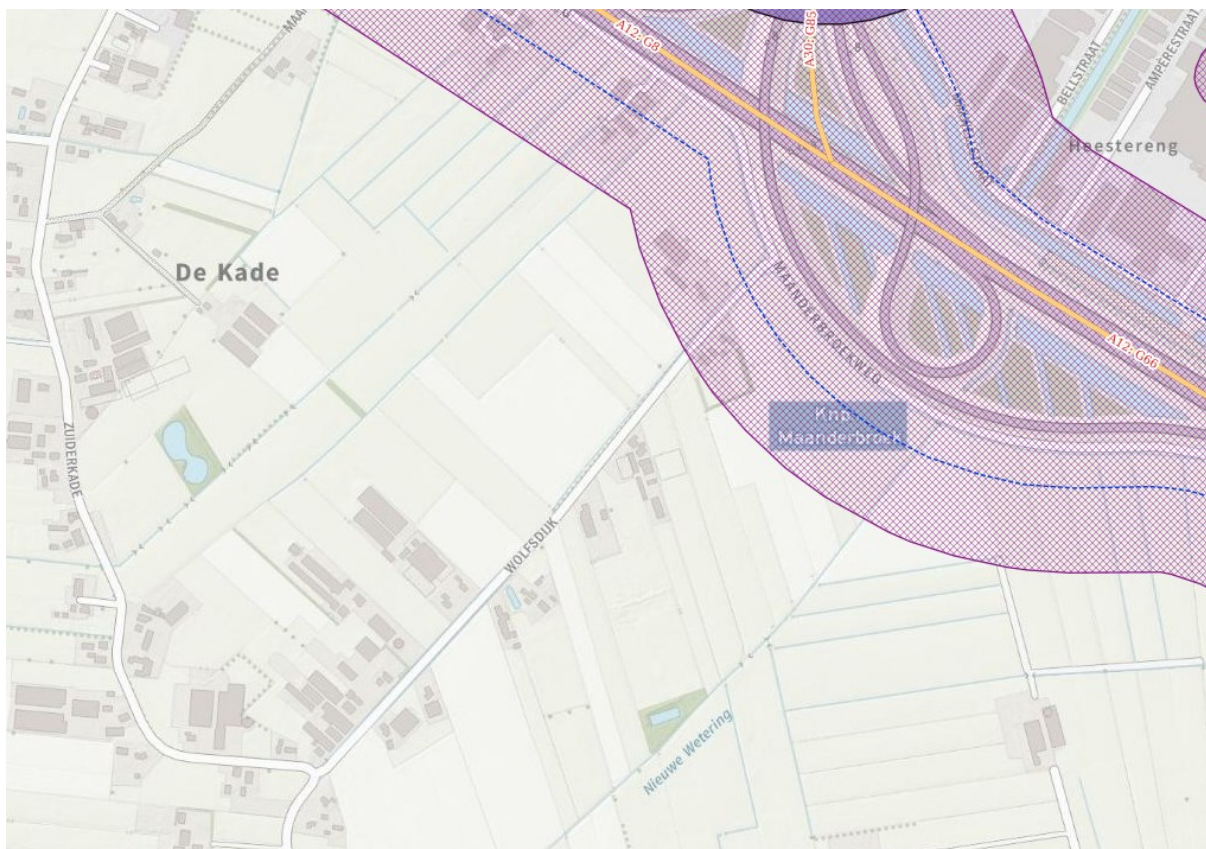
Met betrekking tot buisleidingen wordt het wettelijk kader gevormd door het Besluit externe veiligheid buisleidingen dat op 1 januari 2011 in werking is getreden.

Om meer afstemming te verkrijgen tussen transport van gevaarlijke stoffen, veiligheid en ruimtelijke ontwikkelingen is op 1 april 2015 de Wet basisnet in werking getreden. Tegelijkertijd is het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) in werking getreden. Dit besluit schrijft voor hoe overheden dienen om te gaan met risico's als gevolg van transportassen zoals wegen en spoorwegen. Het basisnet bevat een netwerk van alle relevante routes van gevaarlijke stoffen, zowel via het spoor als over de weg en het water. In het basisnet worden de maximale toelaatbare risico's langs die gevaarlijke routes in zones en tabellen vastgelegd.

Op 9 juli 2009 heeft de gemeenteraad van de gemeente Ede de beleidsvisie externe veiligheid vastgesteld. Hierin staat beschreven hoe de gemeente Ede om wil gaan met het aspect externe veiligheid en de verantwoording van het groepsrisico.

Situatie plangebied

Om in beeld te brengen of er in het plangebied of in de nabijheid daarvan risicobronnen aanwezig zijn, is de risicokaart geraadpleegd (zie onderstaande figuur). Er zijn geen risicovolle activiteiten in de omgeving die van invloed zijn op het plangebied.

Afbeelding: Uitsnede risicokaart Nederland

Een zonneveld is geen kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object in het kader van externe veiligheid. Binnen het plangebied worden namelijk geen objecten gerealiseerd waar personen kunnen verblijven. Er zijn dan ook geen belemmeringen voor de ontwikkeling van het plan in het kader van het Bevi, Bevt en Bevb. Daarnaast zal door onderhavig plan geen risicovolle functie worden toegelaten die, in het kader van het Bevi, Bevt en Bevb, van invloed zijn op gevoelige functies in de omgeving van het plangebied.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat het aspect externe veiligheid geen belemmering vormt voor het vaststellen van het projectafwijkingbesluit.

4.15. Brandveiligheid

Beleid/regelgeving

Om een veilige omgeving te creëren of te behouden zijn er op het gebied van fysieke veiligheid een aantal aspecten waarmee rekening gehouden moet worden.

Zo worden er eisen gesteld aan de bereikbaarheid van de openbare wegen voor de hulpverleningsdiensten. Dit leidt tot het stellen van minimale afmetingen en bochtstralen zodat hulpverleningsvoertuigen een object of calamiteit goed kunnen bereiken en adequate hulp kunnen verlenen. Met betrekking tot voldoende bluswater in het openbare wegennet zijn er ook eisen gesteld. Deze eisen hebben betrekking op de afstanden vanaf de bluswatervoorziening tot aan een gebouw en de capaciteit ervan. In de "Handleiding Bluswatervoorziening en bereikbaarheid 2019" (een uitgave van de Brandweer Nederland) worden deze eisen gesteld.

In het Gemeentelijke verkeer en vervoersplan (GVVP 2005) van de gemeente Ede worden de hoofdlijnen van het verkeers- en vervoersbeleid binnen de gemeente Ede tot 2015 geformuleerd. In het GVVP zijn ook de hoofd- en subaanrijroutes voor de hulpverleningsdiensten vastgesteld.

Tevens worden er eisen gesteld aan de opkomsttijden voor brandweervoertuigen. Deze zijn afhankelijk van de bestemming. Voor gebouwen waarin geslapen wordt en verminderd zelfredzame

mensen verblijven worden strengere eisen gesteld dan gebouwen waar dit niet zo is. De opkomsttijden zijn gesteld in de Wet veiligheidsregio's (1 oktober 2010) met het daarbij behorende Besluit veiligheidsregio's. In het Besluit zijn de tijdnormen voor de opkomsttijden vastgelegd.

Beschouwing plansituatie

Risico's

- **Ontstaan van brand.**
De meest brandgevoelige componenten op een zonnepark blijken de omvormers, trafostations, verzamelunits waar stroomvoerende kabels en leidingen samen komen en eventuele energieopslagsystemen (EOS). Uit eerdere branden op zonneparken is gebleken dat een brand zich kan uitbreiden naar de omliggende zonnepanelen. De mate en snelheid van uitbreiding is mede afhankelijk van de toegepaste materialen. Zo dragen glazen panelen in mindere mate bij aan de uitbreiding van brand dan kunststof panelen.
- **Branduitbreiding.**
Een brand ergens op het park kan zich, met name tijdens perioden van droogte, uitbreiden via de vegetatie onder de panelen.
- **Brandbestrijding.**
Een reëel gevaar voor het brandweerpersoneel tijdens de bestrijding van een brand op een zonnepark is de kans op elektrocutie.

Advies

Gelet op bovenstaande heeft de brandweer in een voorstadium geadviseerd om bij de nadere uitwerking van het plan rekening te houden met het volgende:

- **Bereikbaarheid.**
Het zonnepark is bereikbaar via de openbare weg en een verharde toerit naar het perceel aan de Wolfsdijk in Ede. Uit de aangeleverde informatie blijkt dat de infrastructuur niet rondom het gehele park doorloopt. Dit heeft wel onze voorkeur. Het is belangrijk dat de genoemde brandgevoelige componenten voor de brandweer bereikbaar zijn. Hiervoor dienen de paden op het park geschikt te zijn voor een brandweervoertuig. Zie voor uitvoeringsvoorschriften de handreiking Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid van Brandweer Nederland 2019, paragraaf 4.1. Indien er toch sprake is van doodlopende wegen/paden dient er aan het eind een keermogelijkheid te zijn.
- **Brandgevoelige componenten.**
Situeer brandgevoelige componenten zoals omvormers, trafostations en verzamelunits e.d. nabij de door de brandweer berijdbare paden;
- **Branduitbreiding.**
Compartmentering van de vegetatie op het terrein kan ongecontroleerde branduitbreiding via de vegetatie te voorkomen;
- **Optreden brandweer.** Elektrocutie is een reëel gevaar voor het brandweerpersoneel bij optreden op het terrein. Met het oog daarop dient er een duidelijke plattegrond aanwezig te zijn. Hierop dient het volgende te staan:
 - De risicoaspecten en veiligheidsvoorzieningen;
 - Een instructie voor de brandweer en een voorziening om de installatie spanningsloos te maken en;
 - De contactgegevens van een ter zake deskundig en bevoegd persoon die 24/7 namens de exploitant de brandweer kan ondersteunen en adviseren bij haar optreden.
- **Bluswatervoorziening.**
Voor het blussen van een brand van geringe omvang zal de watervoorraad uit de tank van een brandweervoertuig vaak toereikend zijn. Echter gelet op de uitbreidingsmogelijkheden van een brand op het zonnepark kan een aanvullende bluswatervoorziening nodig zijn met een capaciteit van minimaal 60 m³/uur, gedurende een periode van minimaal 4 uur. Onbekend is of er op het huidige terrein een particuliere bluswatervoorziening aanwezig is. Zo niet dan zal gebruik moeten worden gemaakt van de dichtstbijzijnde ondergrondse brandkraan op een afstand van ca. 250

meter (ca. 60 m³/uur) vanaf de beoogde toegang tot het park. Een geboorde put bevindt zich op ca. 600 meter (ca. 105 m³/uur) vanaf de beoogde toegang. Het overbruggen van de afstand zal enige tijd in beslag nemen, maar de capaciteit zal naar verwachting voldoende zijn.

- **Energieopslagsysteem (EOS)**
Indien een EOS onderdeel is of wordt van het zonnepark gaan wij graag in een vroeg stadium in overleg met de initiatiefnemer en/of de exploitant van het zonnepark over de toe te passen veiligheidsvoorzieningen.
- **Onderhoud.**
In de beheerfase is regelmatig onderhoud aan de installatiedelen een middel om mogelijke problemen vroegtijdig te ontdekken en te verhelpen.

Vanwege de aard van het zonnepark en het feit dat het terrein niet bedoeld is voor het verblijf van personen ziet de brandweer geen aanleiding voor het stellen van nadere eisen in verband met externe veiligheidsaspecten en mogelijkheden voor rampenbestrijding.

Bovenstaande adviezen zijn in het definitieve ontwerp meegenomen. Op het gebied van vegetatie adviseert de brandweer om deze zodanig te onderhouden dat de kans op een ongecontroleerde branduitbreiding tot een minimum wordt beperkt.

Conclusie

Er zijn geen belemmeringen voor het realiseren van het voorliggende project voor wat betreft het aspect brandveiligheid.

4.16. Hoogspanningslijnen, kabels en leidingen

Beleid/regelgeving

Magnetische velden afkomstig van bovengrondse hoogspanningslijnen mogen in nieuwe woningen, scholen en kinderdagverblijven niet sterker zijn dan 0,4 microtesla. De overheid adviseert daarom gemeenten, provincies en netbeheerders om rond die hoogspanningslijnen preventief een zone in te stellen die vrij blijft van dergelijke bebouwing. Dit geldt voor situaties waarin nieuwe gevoelige functies in de buurt van een bovengrondse hoogspanningslijn worden gebouwd of nieuwe hoogspanningslijnen bij bestaande gevoelige functies worden gerealiseerd. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) heeft het voormalige ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) ondersteund bij het ontwikkelen van dit beleid.

Het beleid is ontwikkeld, omdat kinderen die in de buurt van bovengrondse hoogspanningslijnen wonen mogelijk een hogere kans op leukemie hebben. Het magnetische veld zou daarvoor verantwoordelijk kunnen zijn, al is een oorzakelijk verband niet bewezen. Met het voorzorgsbeleid wil de overheid voorkomen dat het potentiële risico toeneemt.

De magneetveldzone rond de hoogspanningslijnen markeert een gebied waarin het magnetische veld, gemiddeld over een jaar genomen, sterker is dan 0,4 microtesla. De breedte van de zone wordt afgeleid uit de nominale stroom waarvoor de hoogspanningslijn is ontworpen. De keuze voor deze magneetveldzone sluit goed aan bij internationale epidemiologische onderzoeken.

Ook dient rekening te worden gehouden met de mogelijke effecten op technische apparatuur in de nabijheid van het magnetisch veld. De gemeentelijk brandweer dient te adviseren over de blus(on)mogelijkheden nabij de hoogspanningslijn. Tenslotte zal de nieuwe bebouwing zijn gebonden aan bepaalde bouwhoogte als gevolg van de hoogspanningslijn. Een bouwplan binnen de zakelijk rechtstrook (toetsingszone netbeheerder) van de lijn dient ter toetsing voorgelegd te worden aan de netbeheerder (TenneT voor 150 kV lijnen en Liander voor 50 kV lijnen).

De zakelijk rechtstrook bedraagt:

- 17,5 meter aan weerszijden van het hart van de hoogspanningslijn voor 50 kV-lijnen;
- 22,5 meter aan weerszijden van het hart van de hoogspanningslijn voor 150 kV-lijnen;
- 3 meter gemeten vanaf de buitenste kabel voor ondergrondse hoogspanningslijnen.

In de regels moet een afwijkingsbepaling voor bouwen binnen de zakelijk rechtstrook van de hoogspanningslijn opgenomen worden. Bij gebruikmaking van deze afwijking dient de netbeheerder geraadpleegd te worden.

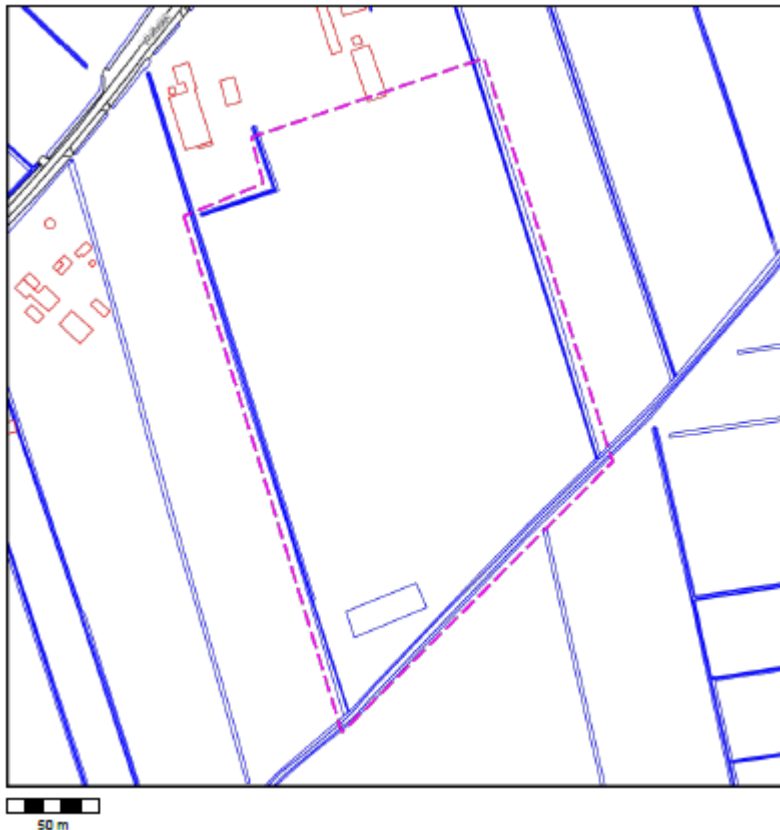
De indicatieve magneetveldzone bedraagt:

- 50meter aan weerszijden van het hart van de hoogspanningslijn voor 50 kV-lijnen;
- 60meter aan weerszijden van het hart van de hoogspanningslijn voor 150 kV-lijnen.

Situatie plangebied

In de directe omgeving van het plangebied zijn geen (bovengrondse) hoogspanningsleidingen aanwezig.

Verder bevinden zich in het plangebied geen planologisch relevante leidingen. Door middel van een KLIC-melding worden de overige leidingen en kabels inzichtelijk gemaakt. Er bevinden zich geen relevante kabels en leidingen in het gebied.

Afbeelding: KLIC-melding

Conclusie

Het aspect hoogspanningslijnen, kabels en leidingen vormt geen belemmering voor de uitvoering van het plan.

4.17. Lichtreflectie

Zonnepanelen worden vaak in verband gebracht met reflectie van licht. Moderne zonnepanelen hebben echter nauwelijks reflectie, aangezien het licht dat gereflecteerd wordt niet omgezet wordt naar elektriciteit wat ongunstig is voor het rendement van de panelen. Het percentage reflectie gaat om 3 à 5% bij een normale lichtinval⁴. Zonnepanelen worden om deze reden tegenwoordig ook succesvol toegepast langs autosnelwegen en op luchthavens. De reflectie (voor zover nog aanwezig) hangt daarbij af van de locatie (stand en hoogte spiegelend vlak) en de stand van de zon (de tijd en de tijd van het jaar). De hoek van de invallende lichtstraal bepaalt de hoek van de uitvallende lichtstraal. Hoe steiler de helling van de panelen, hoe groter de kans op hinder. Wanneer de panelen vrij vlak (35 graden of minder) worden opgesteld, gaat de reflectie omhoog. Dan is er voor de omgeving geen hinder door reflectie. Logischerwijs is achter de zonnepanelen (noordzijde) ook geen sprake van een spiegelend effect. De zonnepanelen op deze locatie worden gerealiseerd in een

hellingshoek van 15 graden. Hinder door reflectie is bij de gekozen opstelling daarom niet te verwachten.

Het project heeft geen lichtuitstraling en beïnvloedt de duisternis in het gebied niet. Op het terrein is geen sprake van verlichting. Er wordt gebruik gemaakt van donkere panelen die niet schitteren.

4.18. Electromagnetische straling

Zowel bij de omvormers als de transformatoren zullen extreem laagfrequente elektromagnetische velden (ELF) vrijkomen. Ten aanzien van elektromagnetische straling bij hoogspanningsmasten hanteert de overheid een voorzorgsprincipe waarbij een grens wordt aangehouden van 0,4 micro Tesla (μT). De GGD-en adviseren om ook bij ander bronnen van ELF-EM velden, zoals onderstations en transformatorhuisjes, dit voorzorgsprincipe te hanteren.

Vandaar het advies om dit voorzorgsprincipe ook te hanteren bij de ontwikkeling van een zonneveld door de afstand van een zonneveld tot woningen en gevoelige bestemmingen zodanig te laten zijn dat de magnetische veldsterkte bij de gevoelige bestemmingen niet boven de advieswaarde van 0,4 μT komt. Gezien de relatief grote afstand van zowel omvormers als de transformatoren tot de dichtstbijzijnde woningen gebeurt dat hier niet.

5. Economische uitvoerbaarheid

5.1. Kostenverhaal

Exploitatieplan

In de Wet ruimtelijke ordening is bepaald dat bij een projectafwijkingbesluit een exploitatieplan moet worden vastgesteld indien er sprake is van een aangewezen bouwplan in de zin van artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (zie artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening). Via het exploitatieplan kan de gemeente de kosten van de grondexploitatie (bouw- en woonrijp maken, nutsvoorzieningen, groenaanplant etc.) verhalen op de initiatiefnemer. De realisatie van het zonnenveld betreft echter geen bouwplan als bedoeld in artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening. Daarom is het opstellen van een exploitatieplan niet nodig.

Anterieure overeenkomst

Vanwege het feit dat de onderhavige omgevingsvergunning invloed heeft op de fysieke leefomgeving en dat effecten merkbaar kunnen zijn in de directe omgeving kan er eventueel schade op grond van artikel 6.1 Wet ruimtelijke ordening ontstaan. Dit wordt ook wel planschade genoemd. Met de aanvrager van de omgevingsvergunning is een anterieure overeenkomst gesloten waarin staat dat dergelijke planschade geheel voor zijn rekening komt.

De gemeente neemt niet deel aan de ontwikkeling van het plan. Voor de gemeente zijn geen kosten te verwachten. Wel verzorgt de gemeente de planologische kaders na toetsing van de planontwikkeling. De ambtelijke kosten voor de realisatie van het plan zijn voor de gemeente verzekerd via de legesverordening en de anterieure overeenkomst.

5.2. Financiële haalbaarheid plan

Initiatiefnemer NRG2all wil aan de Wolfsdijk in Ede een zonnenveld met een netto-oppervlakte (exclusief landschappelijke inpassing) van circa 2,8 hectare realiseren. Het zonnenveld zal voor een periode van 25 jaar worden gebruikt. Er is door de initiatiefnemer een optieovereenkomst gesloten tot koop. Na een periode van 25 jaar wordt het zonnenveld ontmanteld.

Om de financiële haalbaarheid aan te tonen, heeft de initiatiefnemer een memo opgesteld. Dit memo is als bijlage bij de toelichting gevoegd. Uit dit memo blijkt dat het aannemelijk is dat het project zal worden gerealiseerd.

Kortom, het plan is financieel haalbaar.

6. Inspraak en overleg

6.1. Omgevingsdialoog

Initiatiefnemers hebben de verplichting om de directe omgeving met een omgevingsdialoog te betrekken bij hun initiatief. Een goede dialoog over het plan met de buurt vergroot begrip en draagvlak en haalt informatie op, zodat het plan zo goed mogelijk past in zijn omgeving. Naast draagvlak en begrip kan er ook een (kwalitatief) beter plan ontstaan door participatie met de omgeving.

De initiatiefnemer van het plan heeft omwonenden en andere belanghebbenden zorgvuldig geïnformeerd over het plan. Ook is, waar mogelijk, rekening gehouden met de wensen van omwonenden en andere belanghebbenden. En zijn er mogelijkheden tot participatie. Een samenvatting van het omgevingsproces is weergegeven in de bijlage 'Participatie- en communicatieverslag'. Dit document is als bijlage bij de toelichting gevoegd.

De uitkomsten van de omgevingsdialoog heeft de gemeente betrokken bij de beoordeling van de omgevingsvergunningaanvraag.

6.2. Vooroverleg

In artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening en artikel 6.18 van het Besluit omgevingsrecht is voorgeschreven dat de gemeente bij de voorbereiding van een projectafwijkingsbesluit overleg pleegt met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn. Als gevolg daarvan is een concept toegestuurd naar onze vaste vooroverlegpartners. Onze vaste vooroverlegpartners hebben geen opmerkingen geplaatst, met uitzondering van de Rijksoverheid.

6.3. Zienswijzen

Het ontwerp-projectafwijkingsbesluit is gedurende een periode van zes weken ter inzage gelegd. Binnen deze periode zijn zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn samengevat en beantwoord in de bijgevoegde Nota van Zienswijzen en Wijzigingen.

7. Bijlagen

1. Inrichtingsplan met landschappelijke inpassing
2. Ecologische quickscan
3. Onderzoek stikstofdepositie
4. Participatie- en communicatieplan
5. Omgevingsdialoog met afspraken tussen NRG2all en bewoners Maanderdijk
6. Memo financiële haalbaarheid